

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

T119680

ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในพื้นที่ตำบลราชาเทวะ
อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

Well-Being of the people in the Rachathewa Sub-district,
Bangplee District, Samutpragan Province

โดย

นางสาวประภัสสร ช่อนกลิ่น

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....119680
วัน,เดือน,ปี..... 5 ส.ค. 2555

b. 123736A3
i.....

เสนอ

สาขาวิชาบริหารธุรกิจและพัฒนาการเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

สาขาวิชาบริหารธุรกิจและพัฒนาการเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในพื้นที่ตำบลราชาเทวะ

อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

Well-Being of the people in the Rachathewa Sub-district,

Bangplee District, Samutpragan Province

โดย

นางสาวประภัสสร ช่อนกลิ่น

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ.(พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ คุณาสวรรค์เวช)

กรรมการปัญหาพิเศษ

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภสมบุรณ์ อึ้งรัตนากร)

รักษาการแทนประธานสาขาวิชา

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุขุมภรณ์ ชันธุ์ศรี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) : ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในพื้นที่ตำบลราชาเทวะ
อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ) : Well-Being of the people in the Rachathewa
Sub-district, Bangplee District, Samutpragan Province

โดย : นางสาวประภัสสร ชอนกลิ่น

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ : .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ คุณาสวรรค์เวช)

.....
12 / 26 / 53

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนของประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านรอบบริเวณเขตสนามบินสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 358 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 40-49 ปี นับถือศาสนาพุทธ มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีสถานภาพสมรสแล้ว เป็นหัวหน้าครัวเรือน ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเป็นหลัก มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 10,001 - 20,000 บาทต่อเดือน โดยอาศัยอยู่ในชุมชนต่ำกว่า 11 ปี มีการถือครองในที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง

ความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ในด้านสุขอนามัย พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีเครื่องนุ่งห่ม อาหารบริโภคต่อวัน น้ำที่ใช้ในการอุปโภคบริโภค น้ำที่ใช้ในการประกอบอาชีพและแหล่งน้ำที่ใช้ในการบริโภคเพียงพอ ส่วนใหญ่ได้มาจากแหล่งน้ำประปาหมู่บ้าน การตรวจสุขภาพประจำปีมีการตรวจสุขภาพประจำปี ในด้านความรู้ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ มีการอ่านออกเขียนได้ โดยประชาชนได้รับการศึกษามากถึงระดับ ส่วนการติดตามข่าวสารส่วนใหญ่มีการติดตามข่าวสารทุกวัน

โดยได้รับข่าวสารจากวิทยุ/โทรทัศน์ ในด้านชีวิตการทำงานพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีงานทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามนำไปใช้เพื่อการเรียนการสอน หรือเผยแพร่ในที่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างต่อเนื่อง อาชีพมีความเป็นอิสระ และมีความรู้สึกภูมิใจในงาน ในด้านรายได้และการกระจายรายได้ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีหนี้สิน ในด้านสภาพแวดล้อม ที่อยู่อาศัยของประชาชนส่วนใหญ่ เป็นบ้านเดี่ยวประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้ถือครองในที่อยู่อาศัยเป็นบ้านของตนเอง สำหรับปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่มีปัญหาเสียงดัง การเจ็บป่วยด้วยมลพิษส่วนใหญ่ไม่มีการเจ็บป่วยด้วยมลพิษ การร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติส่วนใหญ่ มีการร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในด้านชีวิตครอบครัว พบว่าประชาชนส่วนใหญ่สมาชิกในครอบครัวมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพ เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน และมีความรักใคร่ปรองดองกัน ส่วนด้านการบริหารจัดการของภาครัฐ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ การใช้สิทธิเลือกตั้งที่ผ่านมา พบว่าส่วนใหญ่ไปและใช้สิทธิในการเลือกตั้ง สำหรับประเด็นการเข้าไปในพื้นที่ อบต. ส่วนใหญ่เคยเข้าไปในพื้นที่อบต. และทราบถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของ อบต. การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของ อบต. ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของ อบต. การสร้างเสริมภาวะความอยู่ดีมีสุข จากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนตอบปัจจัยที่ทำให้มีความสุข พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นสูงสุดสมาชิกในครอบครัวมีการเลือกซื้ออาหารที่ปลอดภัยได้มาตรฐานถูกสุขลักษณะและสมาชิกได้ใช้วิธีการแก้ไขอย่างมีเหตุผล ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากการสอบถามส่วนใหญ่ต้องการให้ประชาชนสามัคคีกันและต้องการอยากให้ผู้นำชุมชนใส่ใจประชาชนมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ในการศึกษาปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยการควบคุมดูแล และการตรวจแก้ไข
ข้อบกพร่องต่างๆ จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ ภูหาสวรรค์เวช อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหา
พิเศษ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภสมบุรณ์ อึ้งรัตนกร กรรมการปัญหาพิเศษ ซึ่งได้ให้
คำปรึกษาและคำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึง
ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คุณเนภาศิริ นาคคัง หัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การ
บริหารส่วนตำบลราชาเทวะ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและแนะนำผู้ที่เป็นสมาชิกของแต่ละ
หมู่บ้านในตำบลราชาเทวะ ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว ที่เป็นกำลังใจด้วยดี ทำ
ให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ประภัสสร ช่อนกลิ่น

พฤษภาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(ก)
คำนิยม	(ค)
สารบัญ	(ง)
สารบัญตาราง	(ฉ)
สารบัญแผนภูมิ	(ช)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา	3
นิยามศัพท์ปฏิบัติงาน	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดการพัฒนาคูณภาพชีวิต	6
แนวคิดเกี่ยวกับดัชนีชี้วัดความอยู่ดีมีสุข	12
ข้อมูลเกี่ยวกับตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	22
ผลงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31
เครื่องมือและวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	33
บทที่ 4 ผลการทดลองหรือผลการวิเคราะห์	
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	37
ความอยู่ดีมีสุข	43
การสร้างเสริมภาวะความอยู่ดีมีสุข	61
ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	67
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	68

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สรุปผลการวิจัย	68
ข้อเสนอแนะ	70
เอกสารอ้างอิง	72
ภาคผนวก	75

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตารางดัชนีชี้วัดความอยู่ดีมีสุขและองค์ประกอบ	20
2 ตารางแสดงจำนวนหมู่บ้านใน ตำบลลราชาทะเว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	23
3 ตารางที่ 3 จำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน	31
4 ตารางแสดงจำนวนครัวเรือนในหมู่บ้านที่อยู่ในเขตสนามบินสุวรรณภูมิ ตำบลลราชาทะเว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	33
5 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุ ศาสนา และระดับการศึกษา	38
6 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ	39
7 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลัก จำนวนสมาชิกและรายได้ของครอบครัว	40
8 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลา ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน การถือครองในที่อยู่อาศัย	41
9 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการถือครอง ที่ทำกินและตำแหน่งในชุมชน	42
10 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การคบโภคบริโภค	44
11 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม สุขภาพของสมาชิก ในครอบครัว	45
12 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรักษา พยาบาลเมื่อเจ็บป่วยและหลักประกันสุขภาพ	45
13 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการอ่านออก เขียนได้และการศึกษา	46
14 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้ข่าวสาร	47
15 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความมั่นคง และความพึงพอใจในการทำงาน	49

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหนี้สินของครัวเรือน	50
17 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแหล่งกู้ยืม และการนำหนี้สินไปใช้	51
18 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการออม ของสมาชิกในครอบครัว	52
19 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการทำ บัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำเดือน	53
20 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทที่อยู่อาศัย	53
21 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนก ตามปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	55
22 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนก ตามสิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือน	56
23 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัญหาที่พบในชุมชน	57
24 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ความสัมพันธภาพในครอบครัว	57
25 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วม	59
26 ตารางจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเข้าไป ในพื้นที่โครงการพัฒนาฯ	60
27 ตารางจำนวน ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น ประชาชนในที่โครงการพัฒนาฯ	61
28 ตารางจำนวนและร้อยละจำแนกตามข้อเสนอแนะ	64

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1 แผนภูมิองค์ประกอบ “ความอยู่ดีมีสุข”

15

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ (Introduction)

ความสำคัญของปัญหา

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีภายใต้การพัฒนาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน “วิกฤตการณ์” ได้กลายเป็นลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ชุมชนทุกระดับ ตั้งแต่ท้องถิ่นถึงระดับประเทศ (ศศิพร ปาณิกบุตร, 2544) จากวิกฤตการณ์ดังกล่าวที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ขณะนี้ ส่งผลกระทบร้ายแรงไปสู่ประชาชนเกือบทุกระดับของสังคมไทย โดยเฉพาะผู้ที่ยากจนหาเช้ากินค่ำจะเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ก่อให้เกิดความยากลำบากในการดำเนินชีวิตและเลี้ยงชีพตนเอง (กรมการปกครอง, 2541) ซึ่งในปัจจุบันการพัฒนาประเทศอยู่ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้มีภูมิคุ้มกันพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยยังคงยึดถือปรัชญา “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 และให้ความสำคัญต่อการรวมพลังสังคมจากทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมดำเนินการในทุกขั้นตอนของแผนฯ พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง (กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2551) จากแนวทางปฏิบัติที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศที่เน้นให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยให้การส่งเสริมสนับสนุนประชาชนมีความอยู่ดีมีสุข ซึ่งความอยู่ดีมีสุขนั้นหมายถึงการมีสุขภาพดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความรู้ มีงานทำอย่างทั่วถึง มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ มีครอบครัวอบอุ่นมั่นคง อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีภายใต้ระบบการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ (สำนักงานสนับสนุนและพัฒนากิจการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ, 2547)

จากแนวทางปฏิบัติที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศข้างต้นที่เน้นการให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีความอยู่ดีมีสุข ซึ่งความอยู่ดีมีสุขนั้นหมายถึงการมีสุขภาพดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความรู้ มีงานทำอย่างทั่วถึง มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ มีครอบครัวอบอุ่นมั่นคง อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีภายใต้ระบบการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ (สำนักงานสนับสนุนและพัฒนากิจการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ, 2547) จากความหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าความอยู่ดีมีสุขจำเป็นต้องครอบคลุมทุกมิติของการดำรงชีวิต ตั้งแต่เกิดจนตายในลักษณะบูรณาการ และจะต้องดำเนินการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปพร้อม ๆ กันเพื่อให้การพัฒนาบังเกิดผลต่อความอยู่ดีมีสุขของคนได้อย่างแท้จริง ดังนั้น ความอยู่ดีมีสุขจึงเป็นมวลรวมของหลายองค์ประกอบ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ วัฒนธรรม คุณธรรมจริยธรรม สภาวะแวดล้อม ความเข้มแข็งของชุมชนและธรรมาภิบาลที่มีการพัฒนาไปพร้อมกันอย่างต่อเนื่องและเป็นองค์รวม และสามารถก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชน

ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เป็นตำบลที่สภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบ ประชาชนแต่เดิมก็ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น การทำนา การประมง การเลี้ยงปลา สลิด การทำน้ำตาลสด เป็นต้น หลังจากที่มีการพัฒนาการอุตสาหกรรมแล้วที่ดินมีราคาแพงขึ้น จึงมีการขายที่ดินและปรับเปลี่ยนเป็นโรงงานอุตสาหกรรม พื้นที่ส่วนใหญ่จึงกลายเป็นสถานที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ประชาชนส่วนใหญ่จึงหันมาประกอบอาชีพเป็นพนักงานตามสถานประกอบการอุตสาหกรรมต่างๆ นอกจากนี้ในปี 2548 ได้มีการขยักยกการขนส่งทางอากาศจากสนามบินดอนเมืองมาที่สนามบินสุวรรณภูมิและมีการจัดตั้งบริษัทท่าอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งใหม่จำกัดและเปิดให้บริการในวันที่ 29 กันยายน 2549 ซึ่งอยู่ในเขตรับผิดชอบของตำบลราชาเทวะหลังจากมีการเปิดให้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิได้ประมาณ 3-4 ปี ส่งผลกระทบต่อตำบลราชาเทวะโดยเฉพาะกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในด้านพื้นที่อยู่อาศัย ขยะมูลฝอย น้ำท่วม ความเป็นอยู่ สุขภาพอนามัยและมลภาวะทางเสียงของเครื่องบินที่ดังเกินมาตรฐาน ซึ่งปัญหาดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยมีความต้องการศึกษาความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในซึ่งยังไม่เคยมีการทำการศึกษาในภาพรวมมาก่อน และต้องการทราบถึงความอยู่ดีมีสุขของประชาชนว่ามีลักษณะอย่างไร ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาดังนี้จะถูกนำไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุง แผนงาน/โครงการ และแนวทางการดำเนินงานพัฒนาความอยู่ดีมีสุขให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของประชาชน ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านรอบบริเวณเขตสนามบินสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านรอบบริเวณเขตสนามบินสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของประชาชน ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านรอบบริเวณเขตสนามบึงสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อให้ทราบความอยู่ดีมีสุขของประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านรอบบริเวณเขตสนามบึงสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
3. ข้อมูลที่ได้นำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาความอยู่ดีมีสุขให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในตำบลราชาเทวะและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านรอบบริเวณเขตสนามบึงสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงประมาณ มีนาคม - พฤษภาคม 2552

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ความอยู่ดีมีสุข หมายถึง ระดับความสุขภาพ สุขใจ การได้รับสนองตอบต่อสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานที่ประชาชนพึงจะได้รับอันประกอบด้วยคามมีสุขภาพอนามัยแข็งแรงสมบูรณ์มีความรู้ มีอาชีพและรายได้ มีชีวิตความเป็นอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีการอยู่รวมกลุ่มของสมาชิกในครอบครัวและมีการประกอบกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมต่างๆ ได้อย่างอิสระ

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านรอบบริเวณเขตสนามบึงสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

หมู่บ้านรอบสนามบึงสุวรรณภูมิ หมายถึง หมู่บ้านที่มีพื้นที่อยู่ในเขตสนามบึงสุวรรณภูมิ จำนวน 6 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 3 บ้านคลองลาดกระบัง หมู่ที่ 4 บ้านคลองหนองบอน หมู่ที่ 5 บ้านคลองลาดกระบัง หมู่ที่ 6 บ้านคลองลาดกระบัง หมู่ที่ 7 บ้านคลองลาดกระบัง หมู่ที่ 10 บ้านเทวะคลองตรง

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Review of Related Literature)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดความมั่นคงของมนุษย์
2. แนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต
3. แนวคิดเกี่ยวกับดัชนีชี้วัดความอยู่ดีมีสุข
4. ข้อมูลเกี่ยวกับตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดความมั่นคงของมนุษย์

เมื่อแรกปรากฏในรายงานการพัฒนามนุษย์ในปี พ.ศ. 2537 แนวคิด “ความมั่นคงของมนุษย์” UNDP เสนอความคิดกว้างๆ ว่ามนุษย์ควรเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา หรืออีกนัยหนึ่ง การพัฒนาต้องคำนึงถึง “มนุษย์” และ “ความมั่นคงของมนุษย์” เป็นสำคัญ โดยเป้าหมายเบื้องต้นสองประการของการพัฒนา คือมนุษย์ต้องปลอดภัยจากความกลัว (Freedom from fear) และมนุษย์ต้องปลอดภัยจากความขาดแคลน (Freedom from want) ประเด็นสำคัญของรายงานฉบับนี้คือ “ความมั่นคง” ใหม่จากจุดเน้นในด้านความมั่นคงของชาติซึ่งมักให้ความสำคัญต่อดินแดนและความเป็นรัฐมาสู่ความมั่นคงในด้านต่างๆ ในชีวิตของมนุษย์ (UNDP, 1994 อ้างถึงใน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548:11-12)

Kofi Anan (อ้างถึงใน ศิริชัย รอดทัศนาศ, 2550:13) กล่าวให้ความหมายว่า “เราจำเป็นต้องเปิดมุมมองให้กว้างขึ้นต่อคำจำกัดความหรือความหมายของคำว่าสันติภาพและความมั่นคงสันติภาพ” มีความหมายมากกว่าการไม่มีสงครามส่วนความมั่นคงของมนุษย์มีความหมายมากกว่าประเด็นทางทหาร เพราะความมั่นคงของมนุษย์ต้องหมายรวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจ ความมั่งคั่งทางสังคม การปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อม การพัฒนาประชาธิปไตย การปลอดอาวุธ การเคารพลสิทธิมนุษยชนและหลักแห่งนิติธรรม

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม (อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2546) แนวคิด “ความมั่นคงของมนุษย์” (Human Security) มีที่มาจากความไม่พึงพอใจกับการใช้ “รายได้ประชาชาติ” (National Income) หรือ “รายได้บุคคล” (Personal Income) เป็นปัจจัยหลักในการวัดความเจริญก้าวหน้า

ของประเทศหรือสังคมหนึ่งๆ ซึ่งมี 5 ประการที่ถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของชีวิตมนุษย์ คือ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ความมั่นคงทางสุขภาพ ได้แก่ ความไม่เป็นโรคร้ายแรง ไม่เจ็บไข้ได้ป่วยถึงขั้นที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพหรือการดำเนินชีวิตตามปกติ เป็นต้น

2. ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ คือ มีช่องทางเลี้ยงชีพหรือมีรายได้เพียงพอแก่ความจำเป็นพื้นฐานของตนเองและครอบครัวอันประกอบด้วยปัจจัย 4 เป็นอย่างน้อย โดยไม่มีหนี้สินที่เป็นภาระเกินกำลังส่งคืนรวมทั้งมีหลักประกันความมั่นคงของรายได้ในอนาคตตามสมควร

3. ความมั่นคงทางสังคม ซึ่งรวมถึงความมั่นคงของครอบครัว และชุมชน ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน การอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขในสังคม เป็นต้น

4. ความมั่นคงทางการเมืองการปกครอง ได้แก่ การมีสิทธิเสรีภาพเพียงพอไม่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน มีความยุติธรรมเสมอภาพในสังคม ประเทศชาติมีความปลอดภัยจากการรุกรานหรือทำการให้แตกสลาย เป็นต้น

5. ความมั่นคงทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ มีทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยอย่างต่อเนื่องต่อการประกอบอาชีพและดำรงชีวิต โดยไม่เกิดการเสื่อมโทรมจนเป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อความมั่นคงด้านอื่นๆ

ภายใต้หลัก 5 ประการข้างต้น UNDP ได้ประกาศองค์ประกอบของความมั่นคงของมนุษย์จำนวน 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (Economic Security) หมายถึง ประชาชนมีรายได้พอเพียงแก่การยังชีพและมีหลักประกันการมีงานทำหรือการประกันสังคม

2. ความมั่นคงทางด้านอาหาร (Food Security) หมายถึง ประชาชนสามารถหาอาหารมาเลี้ยงชีพได้อย่างพอเพียง โดยแยกจากรายได้ที่เกิดขึ้นหรือทรัพย์สินที่มีอยู่

3. ความมั่นคงทางด้านสุขภาพ (Health Security) หมายถึง ประชาชนมีสุขภาพดีปลอดภัยจากโรคติดต่อต่างๆ และความเจ็บไข้ได้ป่วยอื่นๆ รวมถึงการเข้าถึงบริการด้านการรักษาพยาบาลทุกๆ คน

4. ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Security) หมายถึง ความสมบูรณ์ของทรัพยากรบนแผ่นดิน ในอากาศ และในแหล่งน้ำ ซึ่งทำให้มนุษย์สามารถสร้างถิ่นฐานอยู่ได้

5. ความมั่นคงส่วนบุคคล (Personal Security) หมายถึง ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปลอดภัยจากอาชญากรรมและความรุนแรงต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้หญิงและเด็กซึ่งอ่อนแอกว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ความมั่นคงของชุมชน (Communities Security) หมายถึง ความมีเกียรติและศักดิ์ศรี
ในวัฒนธรรมชุมชนที่ประชาชนอาศัยอยู่ มีสันติภาพสงบสุขภายในชุมชนและระหว่างชุมชน
ใกล้เคียง

7. ความมั่นคงทางการเมือง (Political Security) หมายถึง การมีสิทธิ และความเสมอภาค
ตลอดจนได้รับการคุ้มครองสิทธิทางการเมือง

จากนิยามและคำจำกัดความของความมั่นคงของมนุษย์ สรุปได้ว่า ความมั่นคงของมนุษย์
ครอบคลุมมิติการพัฒนาหลายมิติ โดยจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี หมายถึงชีวิตที่ดีมีความสุข
มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ และมีความพร้อมและสามารถที่จะดำรงเสถียรภาพ
ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ค่านิยมทางสังคม และ
วัฒนธรรมท้องถิ่น เช่นเดียวกับภารดาเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ซึ่งทำหน้าที่เสมือน
พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิตเพื่อเกษตรกร ประชาชน และหน่วยงานที่สนใจได้มีโอกาสศึกษา
เรียนรู้อย่างรอบด้าน จากสภาพความเป็นจริงของการดำรงวิถีชีวิต ซึ่งได้มีการทดลอง วิจัยและ
ปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเทคนิค วิธีการสมัยใหม่ที่มีความเรียบง่ายสอดคล้องกับ
สภาพแวดล้อมในภูมิภาค และการประกอบอาชีพของประชาชนซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็น
พื้นฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง และขยายผลการพัฒนาไปสู่ประชาชน และชุมชนใน
พื้นที่ใกล้เคียง นอกจากนี้ อาจกล่าวได้ว่าแนวทางภารดาเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ยัง
เป็นแบบอย่างของการพัฒนาองค์กรเพื่อนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ และการจัดการองค์ความรู้
ซึ่งเป็นแนวคิดการพัฒนาที่มีการกล่าวถึงกันอย่างกว้างขวางอยู่ในปัจจุบัน

2. แนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2.1 ความหมายการพัฒนาคุณภาพชีวิต

แนวคิดเรื่องคุณภาพชีวิตเริ่มเกิดขึ้นในทศวรรษที่ 1970 ในประเทศตะวันตก การรับรู้
แนวคิดนี้แตกต่างกันไปแต่ละสังคมแต่ก็มีการรับรู้ร่วมกันระดับหนึ่งว่า ความเป็นอยู่ที่ดีในสังคม
หนึ่งๆ ไม่ควรถูกมองจากแง่เศรษฐกิจเท่านั้น แง่มุมอื่นๆ ที่ได้รับการพิจารณาควรรวมถึงด้านที่อยู่
อาศัย สุขภาพอนามัย ตลอดจนความสัมพันธ์ทางสังคมของสมาชิกในสังคมนั้น ในหมู่ผู้ที่สนใจ
ด้านคุณภาพชีวิตยังมีการถกเถียงของนิยามของคำนี้ และวิธีการวัดด้านต่างๆ ของนิยามข้อ
ถกเถียงก็คือควรใช้เครื่องบ่งชี้วัตถุวิสัย เช่น สัดส่วนของจำนวนคนต่อห้องพักอาศัยหรือจำนวนครั้ง
ของการติดต่อเกี่ยวข้องกับบุคคลหนึ่งกับผู้อื่น หรือจะใช้เครื่องบ่งชี้เชิงจิตพิสัย เช่น ความพึงพอใจ
ต่อสภาพที่อยู่อาศัยหรือความพอใจในลักษณะความสัมพันธ์ที่บุคคลมีกับผู้อื่น ข้อสรุปที่ได้คือควร

วัดทั้งสองด้าน ต่อมาได้มีการพัฒนาแนวคิดให้ครอบคลุมปัญหาใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นและคุณภาพชีวิตที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิอนุญาติให้นำไปเผยแพร่
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดีงาม เช่น การเปลี่ยนแปลงทางนิเวศ การระบาดของโรคใหม่ๆ พร้อมกันนั้นก็เกิดแนวทางชีวิตที่ว่า เราอาจพิจารณาชีวิตที่ดีงามได้จากแง่มุมใดบ้าง และด้วยตัวบ่งชี้ใดบ้าง (สุภางค์ จันทวานิช และ วิศนี ศิลตระกูล อ้างถึงใน อนุชาติ พวงลำลี และ อรทัย อาจอ่ำ, 2541:22-23)

จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต พบว่า ได้มีผู้ให้ความสนใจและให้ความหมายของความคิดที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ

Fradier (1976 อ้างถึงใน อนุชาติ พวงลำลี และ อรทัย อาจอ่ำ, 2541:40) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิตว่า คือความสัมพันธ์ทุกด้านระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติที่บุคคลอาศัยอยู่ในแต่ละด้านจะมีลักษณะเฉพาะในการสนองความต้องการของบุคคล

Wallace (1974 อ้างถึงใน อนุชาติ พวงลำลี และ อรทัย อาจอ่ำ, 2541: 40) ได้กล่าวถึงคุณภาพชีวิตว่า หมายถึงสภาพทั้งหลาย ซึ่งคนนำมาสู่ความพึงพอใจแก่บุคคลทั้งด้านร่างกายและจิตใจในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

George and Bereson (1980 อ้างถึงใน อนุชาติ พวงลำลี และ อรทัย อาจอ่ำ, 2541: 40) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิตว่า หมายถึงมิติของการมีชีวิตที่ดีประกอบด้วยความสุขความพอใจในชีวิต ความนับถือตนเอง สุขภาพและสภาพการทำงานของร่างกาย และสภาวะทางเศรษฐกิจที่ดี

องค์การยูเนสโก (UNESCO, 1993 อ้างถึงใน อนุชาติ พวงลำลี และ อรทัย อาจอ่ำ, 2541: 40) ได้นิยามคำว่า คุณภาพชีวิตไว้ในชุดฝึกอบรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตว่า หมายถึง ระดับความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม และระดับความพึงพอใจในความต้องการส่วนหนึ่งของมนุษย์ และได้นิยามโครงการเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตว่า เป็นโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนและชุมชนได้รับความรู้ เจตคติ ค่านิยม และทักษะที่จำเป็นเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถปรับปรุงคุณภาพชีวิต ทั้งในลักษณะของปัจเจกบุคคลและในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชน

สุมล อมรวิวัฒน์ (2535: 119) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ชีวิตที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นชีวิตที่อยู่รอด อยู่ดี อยู่อย่างมีหลักการ และบุคคลนั้นสามารถปรับตัว และแก้ไขปัญหาได้เพื่อดำเนินชีวิตไปอย่างสงบตามอัธยาศัย

นิมนวล ทวีสมบุญ (2548:48) ได้ให้แนวทางของคุณภาพชีวิตว่า คนที่จะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีคุณภาพชีวิตนั้น จะต้องเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายจิตใจ สถิติปัญญาดำเนินชีวิตในทางชอบธรรม มีความพอใจในความเป็นอยู่ของตนเอง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิพนธ์ คันธเสวี (2546:85) ได้กล่าวถึง คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของบุคคลในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิดและจิตใจ ดังนั้น “คุณภาพชีวิต” ก็คือชีวิตที่ดี มีความสุขทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ ตามควรแก่อัตภาพและสภาวะ

อัจฉรา นวจินดา และ ขจีจรัส ภิรมย์ธรรมศิริ (2532:12-19) กล่าวให้ความหมายของคุณภาพชีวิต หมายถึง การได้รับสนองตอบความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นที่สุดต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เป็นความต้องการด้านสรีระร่างกายสิ่งที่เป็นปัจจัยอันจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี ประกอบด้วย ปัจจัยสี่ สุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง ความมั่นคงด้านการทำงาน และเสรีภาพ

สรุปได้ว่าคุณภาพชีวิต คือ การดำรงชีวิตที่เจ้าของชีวิต มีความพึงพอใจในความสุขทั้งร่างกายและจิตใจในช่วงเวลาหนึ่ง โดยได้รับการสนองตอบสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอถือเป็นชีวิตที่มีคุณภาพ อันไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคม และสิ่งแวดล้อมต่างๆ

2.2 ประเภทของคุณภาพชีวิต

Dalkey (1968 อ้างถึงใน พิขีด พิทักษ์เทพสมบัติ, 2540: 80) ได้แยกประเภทของคุณภาพชีวิต เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

2.2.1 คุณภาพชีวิตในแง่ของวัตถุ เช่น รายได้ วัย ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ในสังคมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น

2.2.2 คุณภาพชีวิตในแง่ของจิตใจ เช่น ความพึงพอใจในการทำงาน ความพึงพอใจในสถานภาพของสังคม ระดับของความกระตือรือร้นในการทำงานหรือกิจกรรมอื่นๆ ในแต่ละวัน ฯลฯ

2.2.3 คุณภาพชีวิตในแง่ของความรู้สึกนึกคิดโดยรวมทั้งหมด เช่น ความรู้สึกมีความสุขความทุกข์ หรือความวิตกกังวลต่างๆ ความคิดในการฆ่าตัวตาย ความคิดเกี่ยวกับอนาคตในแง่ดี ฯลฯ

ประเวศ วะสี (อ้างถึงใน มณี ชุตินาฏมิกุล, 2543:13) ได้กล่าวถึง คุณภาพชีวิตไว้ว่า คือ เสรีภาพ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวัตถุ ด้านสังคม และด้านจิตใจ

สรุปประเภทของคุณภาพชีวิตคือ ด้านวัตถุ คือ ด้านรายได้ มีรายได้เพียงพอในการดำรงชีพ มีความมั่นคงทางอาชีพ ด้านจิตใจหมายถึงการมีจิตใจที่รื่นเริงแจ่มใส ความพึงพอใจ เช่น ความพึงพอใจในการประกอบอาชีพ และด้านสังคมคือการมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนบ้าน การมีนันทนาการต่างๆ กับครอบครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

Allan K. Kondo (อ้างถึงใน นพดล แสงศรี, 2544: 24) ได้เสนอว่า คุณภาพชีวิต ประกอบไปด้วย

2.3.1 มาตรฐานความเป็นอยู่ทางร่างกาย (PhysicalStandardofLiving) หมายถึง โภชนาการ สุขภาพ ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก การศึกษา น้ำ การสุขภาพ การขนส่ง ฯลฯ

2.3.2 จิต/อารมณ์ (Mental/emotion) หมายถึง ความรักความเป็นเพื่อน การสมรสและการมีบุตร สันทนาการ ความพึงพอใจในงานและความมั่นคง ฯลฯ

2.3.3 จิตวิญญาณ (Spirit) หมายถึง ความเป็นอิสระจากความเชื่อ ความมีอิสระต่อการปฏิบัติตามความเชื่อ ฯลฯ

พินยุดา แจ่มจันทร์ศรี (2538:24-28) ได้สรุปและกำหนดองค์ประกอบคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังนี้

1. ชีวิตส่วนตัว องค์ประกอบของชีวิตส่วนตัวประกอบด้วย สุขภาพ การพักผ่อน และ นันทนาการ

ก. สุขภาพ

การที่คนเราจะดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขในโลกนี้นั้น องค์ประกอบสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งได้แก่ สุขภาพ เพราะความมีสุขภาพดีย่อมเป็นที่พึงปรารถนาของมนุษย์ทั่วทุกผู้ทุกนาม ดังพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า "อโรคยา ปรมาลาภา ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ" และองค์การอนามัยโลก (WHO) (Calnan, 1987:17 อ้างถึงใน เฉลิมวรรณ เดชะชาติ, 2548:12) ได้ให้ความหมายของสุขภาพ ว่าหมายถึง ภาวะความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และความเป็นอยู่ที่ดีในสังคม ซึ่งมีได้หมายความว่าแต่เพียงการปราศจากโรค หรือความเจ็บป่วยเท่านั้น

สุขภาพ (Health) จึงหมายถึง ภาวะความสมบูรณ์ของมนุษย์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ไม่เจ็บป่วยง่าย สามารถประกอบกิจวัตรประจำวันของตนเองและครอบครัวได้เป็นปกติ ประกอบอาชีพได้เต็มกำลังความสามารถ ปรับตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์และภาวะแวดล้อม รู้จักระวังรักษาตนเองไม่ให้เกิดเจ็บป่วย หรือประสบอุบัติเหตุต่างๆ ร่างกายได้รับการพักผ่อนอย่างเพียงพอ รวมทั้งมีเวลาสำหรับประกอบกิจกรรมนันทนาการ

ข. การพักผ่อน

การพักผ่อน (สมทรง อินสว่าง, 2529:145-147 อ้างถึงใน เฉลิมวรรณ เดชะชาติ ,2548:12-13) ซึ่งหมายถึง การหยุดพักในระหว่างการทำงาน หรือการประกอบภารกิจประจำวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อให้ร่างกายผ่อนคลายความตึงเครียดและลดความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าอ่อนเพลียลง การพักผ่อนจะทำให้ร่างกาย และจิตใจสดชื่นแจ่มใสมีพลังกำลังกลับคืนมาดังเดิมการพักผ่อนนี้อาจจะเป็นการเปลี่ยนไปทำกิจกรรมอื่น เปลี่ยนอิริยาบถ รวมถึงการนอนหลับ การพักผ่อนมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

ประโยชน์ของการพักผ่อน

1. ช่วยลดความอ่อนเพลียเมื่อยล้าทางร่างกายและจิตใจ จึงทำให้ร่างกายสดชื่นแจ่มใส
2. ช่วยให้ร่างกายมีพลังกำลังที่จะประกอบกิจกรรมต่อไป เพราะการพักผ่อนจะทำให้โลหิตไหลเวียนนำอาหารและออกซิเจนไปเลี้ยงกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้น และมีการนำของเสียจากกล้ามเนื้อออกไป
3. ช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น จากการศึกษาพบว่า ถ้าคนเราทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานประสิทธิภาพของงานจะค่อยๆ ลดลง แต่หลังจากได้พักผ่อนแล้ว ประสิทธิภาพของการทำงานกลับเพิ่มขึ้น
4. การพักผ่อนช่วยลดอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานได้ ถ้าปฏิบัติงานขณะง่วงนอนหรือมีการพักผ่อนไม่เพียงพอ มักจะเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

ค. นันทนาการ

นันทนาการ (สมทรง อินสว่าง, 2529:149 -150 อ้างถึงใน เฉลิมวรรณ เดชะชาติ, 2548:13) คือการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในเวลาว่างด้วยความสมัครใจ เป็นกิจกรรมที่มีใช้งานอาชีพ ไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมและประเพณีอันดี

การประกอบกิจกรรมนันทนาการถือเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพชีวิต เนื่องจากมนุษย์จำเป็นต้องใช้เวลาว่างสำหรับการพักผ่อนและทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายและจิตใจ เช่น การเล่นกีฬา การเล่นดนตรี งานอดิเรกต่างๆ รวมทั้งการประกอบกิจกรรมการกุศลทั้งที่สามารถกระทำได้เพียงลำพัง และกระทำร่วมกับสมาชิกในครอบครัว กิจกรรม นันทนาการ เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดได้ดี เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต ครอบครัว ตลอดจนจนถึงสังคม

2. ชีวิตครอบครัว

องค์ประกอบของชีวิตครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพภายในครอบครัวและการดำเนินบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว

หน่วยสถาบันที่เล็กที่สุดและมีความสำคัญมากที่สุดในสังคม ได้แก่ สถาบันครอบครัว ซึ่งใกล้ชิดและผูกพันกับชีวิตมนุษย์ช้านาน บุคคลและครอบครัวจะมีปฏิสัมพันธ์กันเกือบตลอดชีวิตทั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านหน้าที่และพัฒนาการ ความผูกพันรักใคร่ในครอบครัวเป็นรากฐานของความสุขแห่งชีวิต ซึ่ง Stinnett (พินยูดา แจ่มจันทร์ศรี, 2538:24-28) ได้กล่าวถึงลักษณะสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวว่า สมาชิกในครอบครัวควรชื่นชมคุณค่าของกันและกัน มีเวลาทำกิจกรรมที่พึงพอใจร่วมกัน มีความสนใจในความสุขและสวัสดิการของสมาชิก มีการพูดคุยติดต่อสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอตลอดจน มีการปรึกษาหารือในปัญหาต่างๆ อย่างเปิดเผย การมีสัมพันธภาพที่ดีภายใน ครอบครัว จึงเป็นพื้นฐานแห่งความมั่นคงต่อการดำเนินชีวิตด้านอื่นๆ ในสังคม

ครอบครัวที่มีคุณภาพ นอกจากจะต้องมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวแล้ว การดำเนินบทบาท ตามหน้าที่ของครอบครัวยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาให้สมาชิกเป็น ประชากรที่มีคุณค่าของสังคมอีกด้วย หากครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์แบบแล้ว ย่อมตกเป็นภาระแก่สังคมในการดูแลสมาชิกเหล่านั้น อันส่งผลให้สมาชิกของสังคมมีคุณภาพชีวิต ที่แตกต่างกัน ซึ่งจะเกี่ยวโยงถึงการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

3. ชีวิตการทำงาน

องค์ประกอบของชีวิตการทำงาน ได้แก่ ความเครียด ความเหนื่อยล้า จากการทำงานและ ปัญหาพฤติกรรมในการทำงาน เป็นต้น

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต อ่างถึงใน พินยูดา แจ่มจันทร์ศรี, 2538:21-23) ได้แจ้งถึง องค์ประกอบของชีวิตที่มีคุณภาพ ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตระดับพื้นฐาน หรือระดับที่ภูมิจำกัด

1.1 สุขภาพดี มีพละกำลัง และมีปัจจัยเครื่องรักษาส่งเสริมสุขภาพ

1.2 พึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ เช่น มีอาชีพที่ประกอบโดยประหยัด ขยัน และสุจริตมี เงินใช้ และใช้เงินเป็น เป็นผู้ผลิตและบริโภคเป็น

1.3 มีอาหารที่มีคุณค่า มีกิน และกินเป็น

1.4 มีที่อยู่อาศัยและที่ทำงานที่เหมาะสม ไม่แออัด สะอาด สะดวกสบายต่อการ ดำเนินชีวิต การทำงานและการเดินทาง

1.5 มีครอบครัวซึ่งมีกำลังพอบำรุงเลี้ยงได้ อยู่กันด้วยความสุข ทั้งอบอุ่นและร่วมเย็น

1.6 อยู่ร่วมและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี รับผิดชอบ เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ เกื้อการุณย์ผูก มิตรและชวนชวยทำกิจที่เป็นประโยชน์

1.7 มีเวลาว่างเป็นของตนเอง และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ในการรับความ รื่นรมย์บันเทิงที่ไร้โทษ ชื่นชมซาบซึ้งในสิ่งที่สุนทรีย์ และในการที่จะพัฒนาตนยิ่งขึ้นไปในด้านต่างๆ

2. คุณภาพชีวิตระดับพัฒนาการ หรือระดับสัมปรายภค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 มีการศึกษา รู้เข้าใจเท่าทันเหตุการณ์ มีประสบการณ์ที่เป็นฐานของการดำเนินชีวิตและตัดสินใจอย่างฉลาด

2.2 มีวิจารณ์ญาณ พิจารณาเหตุปัจจัย รู้จักคิด รู้จักแก้ไขปัญหา ดำเนินชีวิตด้วยปัญญา มีกุศโลบายที่จะแก้ไขเคลือบทุกขได้

2.3 มีจิตใจที่พัฒนา กอปรด้วยคุณธรรมและจริยธรรม เชื่อมั่นในการทำ ความดี ประพฤติงามสุจริตทั้งกายวาจาใจ มั่นใจในคุณค่าแห่งชีวิตของตน

2.4 สุขภาพจิตดี มีความมั่นคงทางจิตใจ มีเจตคติดีงาม จิตใจปลอดโปร่ง เบิกบาน ผ่องใส เป็นสุข มองโลกและชีวิตตามความเป็นจริง

3. คุณภาพชีวิตระดับเอื้อโอกาส หรือระดับอุภยัตถุ

3.1 มีความปลอดภัยทั้งกาย ใจ เช่น ปราศจากใจร้ายผู้ร้ายและอบายมุข

3.2 อยู่ในสังคมที่มีสวัสดิการและบริการดี อำนาจสิทธิเสรีภาพความเสมอภาคและไม่ตรีสังเคราะห์

3.3 อยู่ในสังคมที่อำนวยความสะดวกในการทำงานที่ตนถนัด โอกาสในการเรียนรู้และเข้าถึงวิทยาการต่างๆ โอกาสในการมีส่วนร่วมในสังคม ในชุมชนและในทางการเมือง และโอกาสในการได้รับความเป็นธรรมในทางเศรษฐกิจ

สรุปองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ประกอบด้วยมาตรฐานความเป็นอยู่ทางร่างกาย หมายถึง โภชนาการ สุขภาพ ที่อยู่อาศัย จิต/อารมณ์ หมายถึง สันหนนาการ ความพึงพอใจในงาน และความมั่นคง องค์ประกอบในเรื่องชีวิต 3 แบบ คือชีวิตส่วนตัว เป็นชีวิตที่มีสุขภาพดี มีการพักผ่อน มีนันทนาการ ชีวิตครอบครัว คือมีสัมพันธภาพภายในครอบครัว และชีวิตการทำงานคือการทำงานที่ไม่มีความเครียด

3. แนวคิดเกี่ยวกับดัชนีชี้วัดความอยู่ดีมีสุข

ความหมายและองค์ประกอบของความอยู่ดีมีสุข

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระราชทานเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2518 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549:50) อธิบายถึงความหมายของความสุขสรุปความว่า

...ความสุข ความเจริญที่แท้จริงนั้น หมายถึง ความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรม ทั้งในเจตนา และการกระทำไม่ไขมาด้วยความบังเอิญหรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น ความเจริญที่แท้มีลักษณะเป็นการสร้างสรรค์ เพราะอำนวยความสะดวกให้แก่

ผู้อื่นและถึงส่วนรวมด้วย...

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ริชาร์ด เลยาร์ด (Layard อ้างถึงใน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ , 2548:11) กล่าวว่า สังคมที่ดีที่สุด คือ สังคมที่มีความสุขมากที่สุด และด้วยเหตุนี้นโยบายสาธารณะจึงควรมีเป้าหมาย เพื่อสร้างความสุขและลดความทุกข์ให้มากที่สุดนั่นหมายถึงว่า นอกจากบทบาทที่คนแต่ละคนมีต่อชีวิตของตนเอง ในการเลือกมีทัศนคติที่ดีต่อชีวิตมีวิธีการดำเนินชีวิตที่เอื้อให้เกิดความสุข และพัฒนามิติทางอารมณ์ และจิตวิญญาณอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอแล้วความสุขของชีวิตยังขึ้นอยู่กับทิศทางความเป็นไปได้ในสังคมซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่เหนือกว่า ปัจเจกชนอีกส่วนหนึ่ง เรื่องของความสุขนั้นเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากปัจจัยภายในตนเอง และปัจจัยภายนอกพร้อมกัน

เฮลล์ (Hales, 1994:3-6) ได้อธิบายความหมายของความสุขว่าเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง และมีชีวิตชีวาที่ไม่มีเพียงจุดหมายเดียว เป็นกระบวนการที่ให้ความสำคัญต่อชีวิตทุกด้านของชีวิต ซึ่งให้เห็นถึงจุดที่มีความจำเป็นที่ต้องปรับปรุง และเสนอแนะแนวทางที่จะช่วยให้แต่ละบุคคลพัฒนา สุขภาพ และระดับของการเป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยครอบคลุมสุขภาพกาย และสุขภาพจิต กล่าวคือ สุขภาพกาย หมายถึง ภาวะใดๆ ก็ตามที่สามารถดูแลและรักษาสุขภาพให้ปลอดภัย การดูแลสุขภาพกายให้สมบูรณ์นั้น จะต้องระมัดระวังการเจ็บป่วย และมีความเป็นอยู่ที่ดี รับประทานอาหารที่ดีมีประโยชน์ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ หลีกเลี่ยงพฤติกรรมและสารที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย ฝ้าระวังอาการเจ็บป่วย ดูแลรักษาตัวเองตั้งแต่เริ่มมีอาการเจ็บป่วย และระวังการเกิดอุบัติเหตุ สุขภาพจิต หมายถึง การรวมภาวะด้านอารมณ์และจิตใจ นั่นก็คือความรู้สึกและความคิด ซึ่งรวมไปถึงการตระหนักและการยอมรับความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นด้วย สามารถที่จะแสดงอารมณ์ออกมา มีการกระทำอย่างอิสระและควบคุมอารมณ์ตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธรรมรักษา (2539:21-22) ความสุขทางกาย คือ ความสุขที่สัมผัสได้จากประสาททั้ง 5 ได้แก่ รูป รส กลิ่น เสียง และผิวหนัง เรียกว่า กามคุณ 5 ความสุขทางใจ คือ ความสุขที่สัมผัสได้จากจิต ได้แก่ ความสบายใจ ความสุขใจ ความอิมใจ ความพอใจ อันเกิดจากจิตใจที่สงบและเย็นอันเป็นความสุขที่สะอาด

พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต (2537:8-9) กล่าวถึง ความสุขที่แท้จริงนั้นเริ่มตั้งแต่ความประพฤติที่ดีงาม เกื้อกูลกัน จิตใจบริสุทธิ์ สดชื่นเบิกบาน นึกคิดในทางที่ดีงาม มีเมตตาและไมตรี เป็นพื้นอันมั่นคง เรียกสั้นๆ ว่า ศีล สมาธิ ปัญญา สามอย่างนี้เป็นทั้งตัวความสุข และเป็นหลักประกันของความสุขที่บริสุทธิ์ที่แท้จริง ไม่ชุน่มัวเศร้าหมอง และไม่กลับกลายเป็น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2545:9) ได้ให้ความหมายของความสุขที่ดีมีสุขว่า หมายถึง การมีสุขภาพอนามัยที่ดี ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรู้ มีงานทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

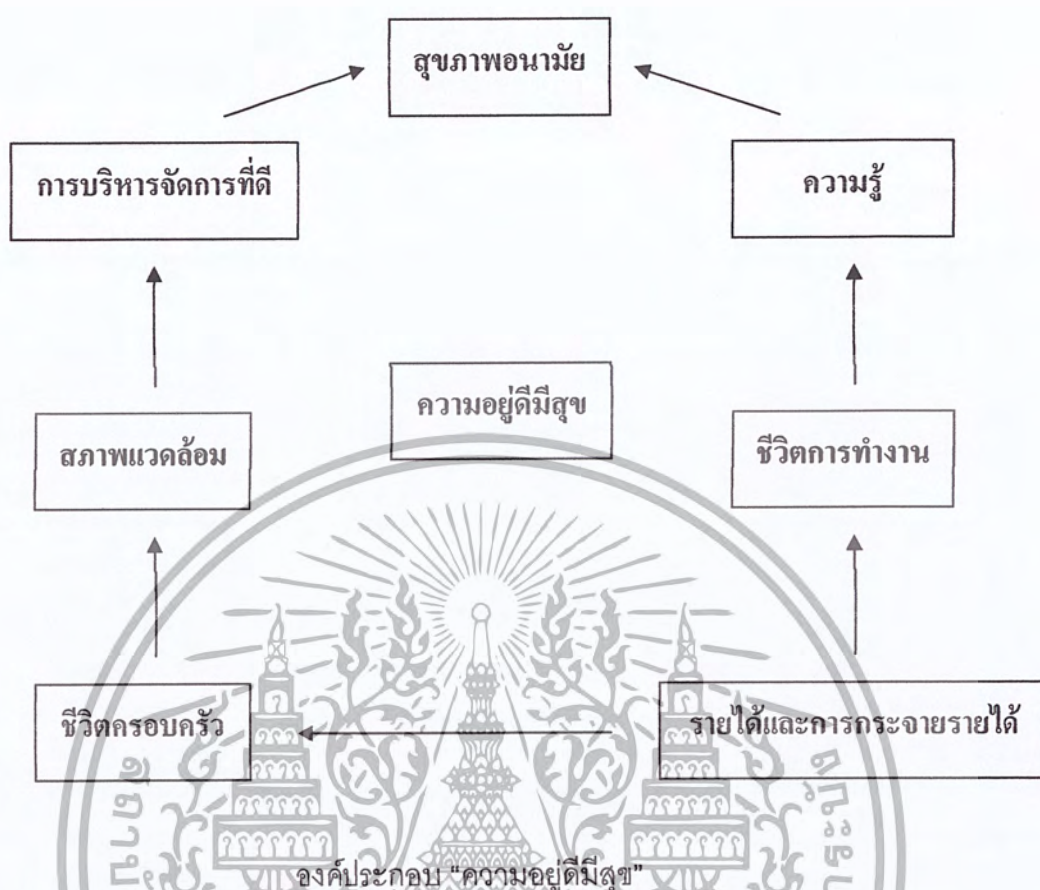
อย่างทั่วถึง มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ มีครอบครัวอบอุ่นมั่นคง อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีและ อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ

กรอบแนวคิด “ความอยู่ดีมีสุข” อาจถือได้ว่าพัฒนามาจากกรอบแนวคิดการพัฒนาประเทศ ของศาสตราจารย์ อมาตยา เซน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ,2545:8) ซึ่งได้ระบุไว้ว่า “ผลกระทบขั้นสุดท้ายของการพัฒนามาก็คือการทำให้ปัจเจกบุคคลสามารถ บรรลุผลสำเร็จในสิ่งที่ต้องการ... การมีรายได้จะเป็นเพียงเครื่องมือหรือทางผ่านไปสู่วิถีความสำเร็จ เท่านั้น”

“ความอยู่ดีมีสุข” จึงต้องพิจารณาในขอบเขตที่กว้างขวางและถือเป็นความสำเร็จของแต่ละปัจเจกบุคคล ไม่ใช่เพียงแค่การพัฒนา “เครื่องมือ” ที่ประชาชนเป็นเจ้าของและใช้ไปสู่จุดหมาย ปลายทางเท่านั้น เช่นเดียวกับมาตรฐานการดำรงชีวิต (The Standard of Living) ที่ไม่ใช่เป็นเรื่อง ของการเป็นเจ้าของสินค้าและบริการ แต่เป็นเรื่องของการดำรงชีวิต ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ ศาสตราจารย์เซน ได้พัฒนาความคิดเกี่ยวกับ “ภารกิจ” และ “สมรรถภาพ” (Functioning and Capabilities) เพื่ออธิบายความอยู่ดีมีสุข โดย “ภารกิจ” หมายถึง ความสำเร็จ และ “สมรรถภาพ” หมายถึง ความสามารถที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ โดย “ภารกิจ” เป็นเรื่องที่เชื่อมโยงโดยตรงกับการ เลือกดำเนินชีวิตของแต่ละปัจเจกบุคคล ในขณะที่ “สมรรถภาพ” เกี่ยวข้องกับทางเลือกหรือ อิสรภาพที่บุคคลสามารถเลือกในการดำรงชีวิตหรือแสวงหาความสำเร็จในชีวิต ดังนั้น ความอยู่ดีมี สุขของคนในสังคมนั้น เป็นเรื่องที่ต้องมองอย่างเป็นองค์รวม เพราะมีความเชื่อมโยงของการพัฒนา มิติต่างๆ อย่างแยกกันไม่ออก

องค์ประกอบของความอยู่ดีมีสุขตามความหมายข้างต้นครอบคลุมทุกมิติของการดำรงชีวิต ที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นองค์รวม จำแนกได้เป็น 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านสุขภาพอนามัยความรู้ ชีวิตการทำงาน รายได้และการกระจายรายได้ ชีวิตครอบครัว สภาพแวดล้อมและการบริหาร จัดการที่ดีของภาครัฐ ซึ่งจะต้องดำเนินการพัฒนาไปพร้อมๆ กัน เพื่อให้เกิดผลต่อความอยู่ดีมีสุข ของคนได้อย่างแท้จริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ "ความอยู่ดีมีสุข"

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546:9

1) ด้านสุขภาพอนามัย หมายถึง ภาวะที่ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ อันเกิดจากการสร้างสุขภาพ ภาวะที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา รวมถึงการมีภาวะโภชนาการที่ดีการรู้จัก ป้องกันดูแลสุขภาพที่ดีของตนเอง และสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุข ซึ่งจะ使人มีอายุยืนยาว สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข สร้างสรรค์ ประโยชน์แก่ตนเองครอบครัว และสังคมได้อย่างเต็มศักยภาพ

2) ด้านความรู้ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ในการยกระดับ ความอยู่ดีมีสุข ของคนไทยเพราะ ความรู้ช่วยเสริมสร้างศักยภาพของคนให้มีทักษะ ความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันใน สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การที่คนเราจะมีความรู้ได้นั้น จะต้องได้รับการศึกษา การศึกษาจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างโอกาส และพัฒนาสติปัญญา และกระบวนการเรียนรู้ ของคนให้สามารถ คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้ที่จะพึ่งตนเอง และใช้ประสบการณ์ศักยภาพและทักษะ ของตนให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติภารกิจในสังคมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ด้านชีวิตการทำงาน เป็นปัจจัยที่กำหนด ความอยู่ดีมีสุขของคน นอกจากจะต้องมีสุขภาพอนามัยดีแล้ว ได้รับการศึกษาดีแล้ว การทำงานจะเป็นที่มาของอำนาจซื้อ ซึ่งนำไปสู่การสร้างความสำเร็จ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การมีงานทำที่ดี มีความมั่นคงและความปลอดภัยในการทำงาน มีรายได้อย่างต่อเนื่อง ย่อมส่งผลให้คนเราสามารถดูแลความเป็นอยู่ของตนเอง และครอบครัวให้อยู่ดีมีสุขได้ และยังประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

4) รายได้ และการกระจายรายได้ ความขัดสนในด้านรายได้และการยังชีพ การมีปัญหาค่าใช้จ่ายที่รุนแรงและความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ในระดับสูง ย่อมสะท้อนการอยู่อย่างเป็นทุกข์ในสังคม ดังนั้น ความอยู่ดีมีสุขที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การเสริมสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เอื้อประโยชน์ ต่อประชาชนให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีอำนาจซื้อเพียงพอต่อการดำรงชีวิตที่ได้มาตรฐาน และหลุดพ้นจากปัญหาความยากจน และมีการกระจายรายได้ในกลุ่มต่างๆ ในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

5) ชีวิตครอบครัว เป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคม ที่มีความสำคัญยิ่งต่อคนใน การดำรงชีวิต ความสัมพันธ์ในครอบครัวถือเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ ความอยู่ดีมีสุขครอบครัวอยู่ดีมีสุข คือ ครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่น อบอุ่นกันที่ของครอบครัว มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันลดปัจจัยเสี่ยงของครอบครัว สามารถพึ่งตนเองได้ และมีการเกื้อกูลสังคมอย่างเป็นธรรมชาติ

6) สภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต เป็นอีกมิติหนึ่งที่มีความสำคัญต่อ ความอยู่ดีมีสุข สภาพแวดล้อมที่ดี ย่อมส่งผลต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดี เชื้อต่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในสังคม การมีสภาพแวดล้อมที่ดีหมายถึงการมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง การได้รับบริการสาธารณสุขที่พอเพียง และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อนามัยสิ่งแวดล้อมที่ดี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกื้อกูลคุณภาพการดำรงชีวิต ให้เกิดการสนับสนุนความอยู่ดีมีสุขของคน

7) การบริหารจัดการที่ดีของรัฐ ความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับ การบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ มีการดูแลคนในสังคมให้มีสิทธิ และเสรีภาพในการดำรงชีวิต มีส่วนร่วมในการพัฒนาและตรวจสอบภาครัฐ ได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันในกฎหมาย และรัฐกับประชาชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นำไปสู่สังคมที่คนในสังคมจะอยู่ดีมีสุขตลอดไป

จากแนวคิดความอยู่ดีมีสุข สรุปได้ว่าความอยู่ดีมีสุขหมายถึง การมีสุขภาพอนามัยทั้งทางร่างกายและจิตใจที่ดี มีความรู้ มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ มีครอบครัวที่อบอุ่นมั่นคง อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี และอยู่ภายใต้ระบบการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ โดยองค์ประกอบของความอยู่ดีมีสุขตามความหมายดังกล่าวข้างต้นนั้น ครอบคลุมมิติของการดำรงชีวิตอย่างเป็นองค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวม ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ความรู้ ชีวิตการทำงาน รายได้และการกระจายรายได้ ชีวิตครอบครัว สภาพแวดล้อม การบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐซึ่งการขับเคลื่อนการพัฒนาที่มีความจำเป็นต้องดำเนินงานไปพร้อมๆ กันเพื่อบังเกิดผลสัมฤทธิ์ความอยู่ดีมีสุขของคนทุกหมู่เหล่าได้อย่างสมดุล

ความหมายและลักษณะสำคัญของดัชนีชี้วัด

ดัชนีชี้วัด (Indicators) เป็นสิ่งที่แสดงสถานะหรือสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไป หรือสะท้อนลักษณะการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ในภาษาไทยมีคำที่นำมาใช้ในความหมายเดียวกับว่าดัชนีชี้วัดอยู่หลายคำเช่น ตัวบ่งชี้ ตัวชี้ ตัวชี้้นำ และเครื่องชี้วัด เป็นต้น มีผู้ให้ความหมายของดัชนีชี้วัดไว้ต่างๆ กัน เช่น

องค์การสหประชาชาติ (United Nation, 1989:14) ได้อธิบายความหมายของเครื่องชี้วัดทางสังคมว่าเป็นการบรรยายสถานะ และแนวโน้มของงานสวัสดิการหรือสภาพที่สะท้อนชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ให้ความสนใจเรื่อง สวัสดิการของครัวเรือน ครอบครัว และปัจเจกบุคคล รวมถึงสภาพแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว มีขอบเขตกว้างขวางและซับซ้อนครอบคลุมถึงจำนวนของหน่วยงานบริการสังคมที่มีอยู่ ประสิทธิภาพของรัฐบาล และบริการสังคมอื่นๆ สิ่งเหล่านี้แสดงถึงเกณฑ์วัดสภาพและการปรับปรุงงานสวัสดิการ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของโครงการและนโยบายสวัสดิการของรัฐบาล เพราะเครื่องชี้วัดทางสังคมเป็นสิ่งที่นำมาซึ่งข้อมูลผลลัพธ์ที่มีคุณค่าต่อความเข้าใจและแสดงถึงแนวโน้มสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

สุพรรณิ ไชยอำพร (2532:13) อธิบายความหมายเป็นแนวทางเดียวกันว่า เครื่องชี้วัดเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะสามารถบอกสภาพการณ์ที่เป็นอยู่หรือที่เกิดขึ้น ในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นการนำข้อมูลหรือตัวแปร หรือข้อเท็จจริงมาสัมพันธ์กันตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไป เพื่อให้เกิดค่าหรือคุณค่าที่สามารถชี้ให้เห็นลักษณะของสถานการณ์นั้นๆ โดยใช้มาตรการทางสถิติคำนวณขึ้นเพื่อให้ทราบว่าคุณภาพนั้นอยู่ในระดับใด มีภาวะความเป็นอยู่อย่างไรเพื่อจะได้นำข้อมูลเหล่านี้ ไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการบริหารงาน การติดตามผล การดำเนินงาน และการจัดลำดับของการพัฒนา ตามที่ต้องการ หรือเรียกเครื่องชี้วัดได้อีกอย่างหนึ่งว่าคือตัวประเมินสถานการณ์

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541:1) มองว่าเครื่องชี้ภาวะสังคมคือระบบของตัวบ่งชี้ทางสังคมหลายๆ ตัว ตัวบ่งชี้แต่ละตัวคือสถิติหรือข้อมูลที่บ่งชี้ถึงสถานภาพหรือสภาวะทางสังคมด้านใดด้านหนึ่ง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2541:2) เกี่ยวกับตัวชี้วัดทางด้านสุขภาพกายที่ดี ได้แก่ การมีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ ไม่มีโรคภัยเบียดเบียนส่วนทางด้านสุขภาพจิตก็สามารถวัดได้ด้วย การไม่มีความเครียด มีความพอใจในสิ่งที่ตนเองมี และส่งผลถึงการอยู่ร่วมกันกับครอบครัว และชุมชนได้อย่างมีความสุข

นอกจากนี้ มนัส วนิชชานนท์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548:5) ได้กล่าวสรุปความหมายดัชนีชี้วัดไว้ว่า สิ่ง (ตัวแปร) ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้วัดความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความก้าวหน้าและผลที่ได้รับจากการดำเนินงานตัวชี้วัดอาจอยู่ในรูปแบบของตัวแปรเดี่ยวๆ (เช่น จำนวนพื้นที่ทำนาที่ได้รับจากชลประทาน) หรือสัดส่วนของตัวแปรเดี่ยวๆ (เช่น รายได้เฉลี่ยต่อคน ต่อปี) ตัวชี้วัดเหล่านี้จะถูกเป็นสื่อที่แสดงถึงความล้มเหลวหรือความสำเร็จของการดำเนินงานต่างๆ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ดัชนีชี้วัดเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดคุณภาพชีวิตซึ่งมีเกณฑ์ที่วัดในเชิงปริมาณหรือคุณภาพ โดยอาศัยช่วงเวลาเป็นตัวกำหนดเพื่อใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาโดยใช้ประโยชน์ในการวางแผน การบริหารงานพัฒนาการติดตามประเมินผล การจัดลำดับของพัฒนา และการปรับนโยบายการพัฒนาประเทศ

ดัชนีชี้วัดการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตของประเทศไทย

สุภางค์ จันทวานิช และ วรณีย์ ไทยนันท์ (2539:130-186) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคมไทยโดยใช้แนวคิดเรื่องการพัฒนาสังคม ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการณ์ และได้นิยามความหมายว่า การพัฒนาสังคมหมายถึงการปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคม ประกอบกับแนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตพบว่าการพัฒนาสังคมไทยเป็นแนวคิดที่เกิดในช่วงระยะเวลา 40 ปีที่ผ่านมา โดยรัฐเล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องจัดให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพไปในทิศทางที่ต้องการ คือ ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจจะนำไปสู่ความกินดีอยู่ดีของประชาชน แต่เมื่อใช้แนวคิดนี้แล้วประมาณ 10 ปี จึงพบว่าคนไม่ได้รับผลประโยชน์จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังนั้นการพัฒนาจึงเปลี่ยนแปลงมาเน้นเรื่องคุณภาพชีวิตของคนในสังคมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการเพิ่มศักยภาพของประชาชนและชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อให้ชุมชนพึ่งตนเองได้สร้างองค์กรชุมชนที่มีคุณภาพ ดังนั้นหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน นักวิชาการต่างๆ จึงได้จัดทำเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิต ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำเครื่องชี้ภาวะสังคมเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ.2518 โดยใช้แนวคิดจากบทความเกี่ยวกับการเคหะ (HouseAmenity) ของ ดร. คานท์ (Dr.Cant) จัดทำเป็น 6 หมวด คือ 1) ประชากร 2) การศึกษา และการเผยแพร่ข่าวสาร 3) ระดับรายได้ 4) สาธารณสุข 5) การมีงานทำ 6) ความปลอดภัย

2) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้จัดเก็บข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน(กชช. 2 ค) ในปี 2525 และผนวกข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ตั้งแต่ปี 2533 เป็นต้นมาและทำตัวชี้วัดสภาพหมู่บ้าน 5 กลุ่ม 35 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) โครงสร้างพื้นฐาน 2) การประกอบอาชีพผลผลิต และรายได้ 3) สาธารณสุข และ การอนามัย 4) แหล่งน้ำ 5) ความรู้ การศึกษา ศาสนาวัฒนธรรม ต่อมาสังคมไทย มีการเปลี่ยนแปลงเป็นชุมชนเมืองมากขึ้นทำให้ต้องปรับปรุงตัวชี้วัดบางตัวให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ และสภาพแวดล้อมของประเทศโดยเพิ่มกลุ่มที่ 6 เรื่องทรัพยากร

3) คณะกรรมการการพัฒนาระบบแห่งชาติ (กชช.) ได้จัดทำเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ในปี พ.ศ. 2528 เป็น 8 หมวด 32 ตัวชี้วัด เพื่อวัดคุณภาพชีวิตของคนไทยว่าควรมีคุณภาพชีวิตในเรื่องอะไรบ้าง เป็นอย่างน้อยและควรมีระดับความเป็นอยู่ไม่ต่ำกว่าระดับไหน ในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ และในปี พ.ศ. 2540 มีการปรับปรุงเครื่องชี้วัด จปฐ. เป็น 6หมวด 37ตัวชี้วัด เพื่อใช้เก็บข้อมูลในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) (วิไล เต ชะพนาดร, อ่างถึงโน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548:66)

หมวดที่ 1 สุขภาพดี

หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย

หมวดที่ 3 ฝึกฝนการศึกษา

หมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า

หมวดที่ 5 ปลูกฝังค่านิยมไทย

หมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา

ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้พัฒนาเครื่องชี้วัดการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 -2544) ต่อเนื่องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ซึ่งได้กำหนดไว้ว่าคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชน โดยมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 ดัชนีชี้วัดความอยู่ดีมีสุขและองค์ประกอบ

ดัชนี	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
สุขภาพอนามัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. การมีชีวิตยืนยาว 2. การมีสุขภาพอนามัยที่ดี 3. การสร้างความเป็นธรรมในระบบสาธารณสุข 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด 2. สัดส่วนประชากรที่ไม่เจ็บป่วยในแต่ละปี 3. สัดส่วนประชากรที่มีหลักประกันสุขภาพ
ความรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. การได้รับการศึกษาของคนไทยอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน 2. คุณภาพการศึกษา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนปีเฉลี่ยที่ได้รับการศึกษาของประชาชน 2. อัตราการเข้าเรียนของเด็กชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย 3. ผลคะแนนการสอบวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
ชีวิตการทำงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การมีงานทำอย่างทั่วถึง 2. ความมั่นคงในการทำงาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัดส่วนผู้ว่างงาน 2. สัดส่วนแรงงานที่มีบริการสวัสดิการและอยู่ในข่ายครอบคลุมของกองทุนประกันสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ดัชนี	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
รายได้และการกระจายรายได้	1. รายได้ 2. การกระจายรายได้	1. สัดส่วนของคนยากจน ด้านรายได้ 2. สัมประสิทธิ์การกระจายรายได้
สภาพแวดล้อม	1. ที่อยู่อาศัยและการได้รับบริการสาธารณูปโภค 2. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 3. สิ่งแวดล้อม	1. สัดส่วนครัวเรือนที่มีบ้านและที่อยู่เป็นของตนเอง 2. สัดส่วนครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้ 3. สัดส่วนคดีอาชญากรรมต่อประชากร 4. สัดส่วนคดียาเสพติดต่อประชากร 5. ดัชนีคุณภาพแหล่งน้ำ 6. สัดส่วนขยะต่อประชากรต่อปี 7. สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ทั้งหมด
ด้านชีวิตครอบครัว	1. สัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัว 2. การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ	1. อัตราการหย่าร้าง 2. อัตราการจดทะเบียนสมรส 3. ความอบอุ่นของครอบครัว 4. ร้อยละของครอบครัวที่มีรายได้มากกว่ารายจ่าย ร้อยละ 10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ดัชนี	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
การบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ	<ol style="list-style-type: none"> 1. หลักคุณธรรม 2. การมีส่วนร่วม 3. ความคุ้มค่า 4. ความโปร่งใส 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัดส่วนจำนวนข้าราชการที่ถูกกลทโทษทางวินัย 2. สัดส่วนของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 3. สัดส่วนค่าใช้จ่ายภาครัฐต่อ GDP 4. ดัชนีวัดคอร์รัปชันขององค์กร Transparency International

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548:39

ดัชนีชี้วัดความอยู่ดีมีสุข ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นแนวคิดที่ได้อบรมมิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาไว้ครบถ้วน กรอบแนวคิดความอยู่ดีมีสุขของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงมีความเหมาะสมมากที่สุดที่จะนำมาศึกษาในครั้งนี้ แต่ต้องพัฒนาปรับให้เหมาะกับบริบทที่ต้องการศึกษา เนื่องจากดัชนีความอยู่ดีมีสุขของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ใช้ข้อมูลทุติยภูมิในระดับมหภาค ทำให้ดัชนีบางตัวไม่สามารถใช้กับประชากรของการศึกษาคั้งนี้ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลปฐมภูมิในระดับจุลภาค ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาจึงมีการปรับเปลี่ยน และนำเสนอตัวชี้วัดเพิ่มเติมให้เชื่อมประสานในการปฏิบัติตามความเหมาะสมกับกลุ่มประชากร และสภาพพื้นที่เป้าหมายดำเนินการ

4. ข้อมูลเกี่ยวกับตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ องค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ ได้ข้อมูลดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. สภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลราชาเทวะ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอบางพลี ระยะห่างจากอำเภอประมาณ 8 กิโลเมตร ระยะห่างจังหวัดสมุทรปราการประมาณ 30 กิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดต่อเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
ทิศใต้	ติดต่อดำบลบางพลีใหญ่
ทิศตะวันออก	ติดต่อดำบลหนองปรือ
ทิศตะวันตก	ติดต่อดำบลบางพลีใหญ่ และเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

1.2 เนื้อที่

ตำบลราชาเทวะ มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 31 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 19,375 ไร่ (ในจำนวนนี้เป็นพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ จำนวน 9,451 ไร่)

1.3 ภูมิประเทศ

ตำบลราชาเทวะมีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสถานที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมมีถนนสายหลักคือ ถนนกิ่งแก้ว – ลาดกระบัง มีคลองสายหลักคือ คลองลาดกระบัง คลองชวดลากข้าว คลองบัวเกาะ และมีคลองย่อยอีกหลายสาย และในปัจจุบันพื้นที่บางส่วนของตำบลราชาเทวะใช้เป็นพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิ

1.4 จำนวนหมู่บ้าน

ตำบลราชาเทวะ มีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 15 หมู่บ้าน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนหมู่บ้านใน ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

หมู่/ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน/หลัง	ชาย/คน	หญิง/คน	รวม/คน
หมู่ที่ 1 บ้านคลองลาดกระบัง	1,010	1,275	1,369	2,644
หมู่ที่ 2 บ้านคลองลาดกระบัง	1,278	781	872	1,653
หมู่ที่ 3 บ้านคลองลาดกระบัง	498	401	424	825
หมู่ที่ 4 บ้านคลองหนองบอน	1,018	398	424	822
หมู่ที่ 5 บ้านคลองลาดกระบัง	348	245	254	499
หมู่ที่ 6 บ้านคลองลาดกระบัง	547	629	655	1,284
หมู่ที่ 7 บ้านคลองลาดกระบัง	844	406	421	827

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

หมู่/ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน/หลัง	ชาย/คน	หญิง/คน	รวม/คน
หมู่ที่ 8 บ้านคลองบัวเกาะ	2,491	2,693	3,130	5,823
หมู่ที่ 9 บ้านคลองตาพุก	404	369	412	781
หมู่ที่ 10 บ้านทะเลคลองตรง	215	229	219	448
หมู่ที่ 11 บ้านคลองชันแตก	415	345	358	703
หมู่ที่ 12 บ้านคลองชวดลากข้าว	1,125	591	644	1235
หมู่ที่ 13 บ้านบ้านวัดกิ่งแก้ว	720	1,046	1,111	2,157
หมู่ที่ 14 บ้านคลองบัวลอย	1,215	926	978	1,904
หมู่ที่ 15 บ้านคลองบัวลอย	797	605	622	1,227
รวม	12,925	10,939	11,893	22,832

1.5 หมู่บ้านที่อยู่ในเขตสนามบินสุวรรณภูมิ

1.5.1 หมู่บ้านที่มีพื้นที่อยู่ในเขตสนามบินสุวรรณภูมิ

เป็นบางส่วน

จำนวน 6 หมู่บ้าน ดังนี้

- หมู่ที่ 3 บ้านคลองลาดกระบัง
- หมู่ที่ 4 บ้านคลองหนองบอน
- หมู่ที่ 5 บ้านคลองลาดกระบัง
- หมู่ที่ 6 บ้านคลองลาดกระบัง
- หมู่ที่ 7 บ้านคลองลาดกระบัง
- หมู่ที่ 10 บ้านทะเลคลองตรง

1.6 จำนวนครัวเรือนและประชากร (จากข้อมูลขององค์การบริหารส่วน

ตำบลราชาเทวะ ได้สำรวจ เมื่อ เดือนมีนาคม 2551)

1.6.1 จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 11,838 ครัวเรือน

1.6.2 จำนวนประชากรทั้งหมด 21,881 คน แยกเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นชาย 10,526 คน เป็นหญิง 11,355 คน

1.6.3 ความหนาแน่นของประชากร 706 คน/ตารางกิโลเมตร

(ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ 2551)

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 อาชีพ

ตำบลราชาเทวะ ราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานตามสถานประกอบการอุตสาหกรรมต่างๆ เพราะพื้นที่ตำบลราชาเทวะและพื้นที่ใกล้เคียงเป็นพื้นที่ที่มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก ราษฎรจึงไม่ประสบกับภาวะการว่างงาน ทำให้ราษฎรในตำบลราชาเทวะมีความเป็นอยู่ที่ดี

2.2 หน่วยธุรกิจ

ธนาคาร	14	แห่ง
โรงแรม	2	แห่ง
ศูนย์การค้า/ห้างสรรพสินค้า	2	แห่ง
ปั๊มน้ำมันและก๊าซ	11	แห่ง
โรงงานอุตสาหกรรม	280	แห่ง
ตลาดสด	3	แห่ง

3. สภาพสังคม

3.1 การศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่ง
- โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 1 แห่ง
- โรงเรียนอาชีวศึกษา ไม่มี
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ไม่มี
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง

3.2 สถาบันและองค์กรทางศาสนา

- วัด/สำนักสงฆ์ 1 แห่ง
- มัสยิด ไม่มี
- ศาลเจ้า/สมาคม 1 แห่ง
- โบสถ์ ไม่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 การสาธารณสุข

- โรงพยาบาลของรัฐ ไม่มี
- สถานีอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง
- สถานพยาบาลเอกชน 3 แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน 15 แห่ง
- อัตราการใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 100%

3.4 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- สถานีตำรวจ 1 แห่ง
- สถานีดับเพลิง 1 แห่ง (เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ)

4. การบริการพื้นฐาน

4.1 การคมนาคม

ทางบก

ตำบลราชาเทวะ มีถนนสายหลักคือถนนกิ่งแก้ว – ลาดกระบัง ตัดผ่านตัวตำบลเชื่อมระหว่างทางทิศเหนือถนนอ่อนนุช และทางทิศใต้ถนนบางนา – ตราด

สภาพของถนนโดยทั่วไป เนื่องจากพื้นที่ของตำบลราชาเทวะ และพื้นที่ใกล้เคียงเป็นพื้นที่ซึ่งมีสถานประกอบการอุตสาหกรรมตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก จึงมีรถบรรทุกขนาดใหญ่แล่นผ่านถนนสายนี้ตลอดเวลาก ทำให้ถนนเกิดการชำรุดทรุดโทรมเร็วกว่าอายุใช้งานตามปกติ และถนนตามตรอกซอกซอยซึ่งแยกจากถนนสายหลัก ยังมีบางแห่งเป็นถนนหินคลุก ซึ่งในช่วงฤดูฝนหรือช่วงที่มีน้ำขังเป็นเวลานานจะทำให้ถนนเกิดการชำรุด เป็นหลุมเป็นบ่อ การคมนาคมจึงไม่ค่อยสะดวกเท่าที่ควร สมควรได้รับการปรับปรุง

ทางน้ำ

ตำบลราชาเทวะ เป็นพื้นที่ที่ไฟฟ้าเข้าถึงครอบคลุมพื้นที่และเพียงพอกับความต้องการใช้ของประชาชน

4.2 การโทรคมนาคม

- ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ไม่มี
- สถานีคมนาคมอื่นๆ ไม่มี
- ชุมสายโทรศัพท์ ไม่มี
- สำนักงานการไฟฟ้า 1 แห่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 การไฟฟ้า

ตำบลราชาเทวะ เป็นพื้นที่ที่ไฟฟ้าเข้าถึงครอบคลุมพื้นที่และเพียงพอกับความต้องการใช้ของประชาชน

4.4 แหล่งน้ำธรรมชาติ

- คลอง , ลำห้วย ประมาณ 10 สาย
- บึง , หนองและอื่นๆ ไม่มี

4.5 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- บ่อบาดาล 36 แห่ง

5. ข้อมูลอื่นๆ

5.1 ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

5.1.1 ทรัพยากรดิน

สภาพดินที่ทำการเกษตรเป็นที่ราบลุ่มทั้งหมด มีสภาพเป็นดินเหนียว จะมีการปลูกพืชประเภทไม้ผล และการเลี้ยงปลา แต่ส่วนใหญ่ ใช้ที่ดินในการประกอบธุรกิจโรงงานอุตสาหกรรม

5.1.2 ทรัพยากรน้ำ

มีแหล่งน้ำสำคัญที่ใช้ประโยชน์ในการเกษตร และการอุปโภคบริโภค คือ คลองชั้นแตก คลองตาผูก คลองบัวลอย คลองทะเลคลองตรง คลองก้างปลา คลองลาดกระบัง คลองชวดลากข้าว คลองเกราะบัวลอย คลองต้นไทร คลองสิงโต

5.1.3 ทรัพยากรป่าไม้

ตำบลราชาเทวะไม่มีสภาพพื้นที่ป่าไม้แต่อย่างใด

5.2 มวลชนจัดตั้ง

- ลูกเสือชาวบ้าน 3 รุ่น จำนวน 250 คน
- ไทยอาสาป้องกันชาติ - รุ่น จำนวน - คน
- กองหนุนเพื่อความมั่นคง - รุ่น จำนวน - คน
- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร) 1 รุ่น จำนวน 65 คน

5. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นันทนา วงศ์สวัสดิ์กุล (2548:1) ศึกษาภาวะความอยู่ดีมีสุขของแรงงานในภาคเกษตร เขต

บางขุนเทียน กรุงเทพฯ โดยใช้วิธีการศึกษาทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ดูแลเห็นประโยชน์อันดีของการศึกษานี้แล้ว กรุณาแจ้งให้ทราบด้วย และขออภัยเป็นอย่างสูงต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในการดำเนินงานครั้งนี้

ศึกษาภาวะความอยู่ดีมีสุขของแรงงานในภาคเกษตร ตามกรอบแนวคิดของสำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สรุปได้ว่า แรงงานในภาคเกษตรมีความอยู่ดีมีสุขค่อนข้างด้อยในด้านสุขภาพอนามัย และด้านการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ มีความอยู่ดีมีสุขอยู่ในระดับปานกลางในด้านสภาพแวดล้อม และมีความอยู่ดีมีสุขค่อนข้างดีในด้านความรู้ ชีวิตการทำงาน รายได้และการกระจายรายได้และชีวิตครอบครัว โดยปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับความอยู่ดีมีสุข ได้แก่ 1) สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความอยู่ดีมีสุขด้านสุขภาพอนามัย 2) รายได้และอาชีพมีความสัมพันธ์กับความอยู่ดีมีสุขด้านความรู้ 3) ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความอยู่ดีมีสุขด้านชีวิตการทำงาน 4) เพศ และระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความอยู่ดีมีสุขด้านรายได้ และการกระจายรายได้ 5) เพศ สถานภาพสมรสและรายได้มีความสัมพันธ์กับความอยู่ดีมีสุขด้านชีวิตครอบครัว 6) ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพมีความสัมพันธ์กับความอยู่ดีมีสุขด้านสภาพแวดล้อม 7) อายุและรายได้มีความสัมพันธ์กับความอยู่ดีมีสุขด้านการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ

อนุพงษ์ ววงศ์มูล (2542:69) ได้ทำการศึกษา เรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวนชนบทในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจตามแนวพระราชดำริใหม่ พบว่า โครงการส่งเสริมการใช้น้ำตามทฤษฎีใหม่สามารถสนองแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ได้ทั้งในขั้นมืออยู่ มีกิน และเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย ทำให้คุณภาพชีวิตชาวนชนบทเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม ในด้านเศรษฐกิจพบว่า ครัวเรือนของสมาชิกในจังหวัดเชียงราย และแพร่ มีรายได้อันเป็นผลมาจากการดำเนินกิจกรรมเกษตรแบบผสมผสานสูงกว่า 99,732 บาทต่อปี ซึ่งเป็นรายได้โดยเฉลี่ยของครอบครัวเกษตรกรในชนบท และในด้านการลดรายจ่ายในครัวเรือนพบว่า สมาชิกได้บริโภคผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมคิดเป็นมูลค่าปีละประมาณ 26,958.89 บาท และ 36,107.39 บาท ตามลำดับ ส่วนในด้านสังคมพบว่า ได้สร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นแก่องค์กรชุมชนที่จัดตั้งขึ้นทั้งสามจังหวัด คือ จังหวัดเชียงราย จังหวัดแพร่ และจังหวัดศรีสะเกษ

สมจิณร์รัตน์ มุกดาวิจิตร (2549:40) จากการศึกษาการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่มีคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เข้าร่วม โครงการหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งผลจากการศึกษาคุณภาพชีวิตในด้านสุขภาพกาย และสุขภาพจิต พบว่า ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ที่ดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 72.2 รองลงมามีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 22.6 และมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 5.2 เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตที่ศึกษาในภาพรวมพบว่าระดับคุณภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชีวิตของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.44) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ มีภาวะสุขภาพจิตอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.56) เนื่องจากประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความสุขกับการที่ได้อยู่ในชุมชนนี้สามารถปรับตัวให้อยู่กับเพื่อนบ้านและชุมชนที่อยู่อาศัยได้ และเมื่อมีปัญหาในครอบครัวสมาชิกได้ใช้วิธีการแก้ไขอย่างมีเหตุผล ดังนั้นเมื่อความสุขในครอบครัว และการได้อยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข จึงเป็นผลให้สุขภาพจิตดีตามไปด้วย และเมื่อพิจารณาถึงด้านสุขภาพกายอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.31) ของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งส่วนใหญ่ประชาชนจะมีการดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัว คือ สมาชิกในครอบครัวไม่รับประทานอาหารสุกๆดิบๆ มีการเลือกซื้ออาหารที่สดสะอาด และมีเครื่องหมาย อ.ย.มาบริโภคและมีความรู้ในเรื่องการป้องกันตนเอง เช่น มีการสวมเครื่องป้องกันตนเองในการฉีดพ่นยาฆ่าแมลงในแต่ละครั้ง แต่ยังคงพบว่าประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ ขาดการออกกำลังกาย เพราะคิดว่าเป็นการทำงานแต่ละวันเป็นการออกกำลังกายเพียงพอแล้ว และมีการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา อยู่บ้างอันเป็นผลให้สมาชิกในครอบครัวยังต้องเข้ารับรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลอยู่บ้าง ดังนั้นทางด้านสุขภาพกายของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดูแลสุขภาพตนเองอย่างสม่ำเสมอ หรือควรมีการตรวจสุขภาพให้แก่ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2546:1-3) ได้ศึกษาเรื่องความอยู่ดีมีสุขของคนไทย 5 ปี หลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบสุดท้ายจากการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับคนอย่างเป็นองค์รวม โดยใช้ดัชนีชี้วัดความอยู่ดีมีสุขเป็นเครื่องมือในการศึกษา ผลจากการศึกษาพบว่า ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยโดยรวมลดลงภายหลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ และยังคงอยู่ในสภาพเดิมโดยไม่เปลี่ยนแปลง วิกฤตเศรษฐกิจไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและโอกาสในการเรียนรู้ มีผลกระทบน้อยในด้านที่อยู่อาศัยและการบริการด้านสาธารณสุขไปโลก แต่ส่งผลกระทบต่อการเมืองงานทำและชีวิตการทำงานมีปัญหาการว่างงานเพิ่มมากขึ้น รวมถึงปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังเป็นภัยคุกคามต่อคุณภาพชีวิตและความอยู่ดีมีสุขของคนไทยอยู่อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ในด้านเศรษฐกิจแม้จะมีการปรับตัวและมีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น แต่คงประสบปัญหาในด้านการกระจายผลประโยชน์ของการพัฒนาที่ไม่เป็นธรรม การไม่สารปรับตัวได้อย่างเท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(2549:10) ได้ดำเนินงานติดตาม ประเมินผลกระทบจากการพัฒนาตามกรอบแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2545-2549) โดยใช้เครื่องมือดัชนีชี้วัดความอยู่ดีมีสุขเพื่อวัดผลกระทบ การพัฒนาที่มีต่อคน สรุปผลจากการศึกษาได้ ดังนี้ ตลอดระยะเวลา 4 ปีของการพัฒนาประเทศ ตามกรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ประเทศไทยได้ยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศดีขึ้นกว่าในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจไทยที่เพิ่มขึ้นในปี 2545-2546 ได้มีส่วนผลักดันให้ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยในช่วงเวลาเดียวกันเปลี่ยนแปลงจาก ระดับ 2 ซึ่งเป็นระดับที่ต้องปรับปรุงในปี 2544 ขึ้นมาอยู่ในระดับ 3 แม้ว่าความเข้มแข็งของ เศรษฐกิจไทยจะลดลงในปี 2547 และ 2548 ก็ตาม แต่ยังไม่ส่งผลกระทบต่อความอยู่ดีมีสุขของ คนไทย ปัจจัยสำคัญ คือการที่เศรษฐกิจไทยในปี 2547 และ 2548 ยังมีอัตราการเจริญเติบโตตาม เป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ประกอบกับฝ่ายที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารประเทศได้ ดำเนินการพัฒนาสังคมและดำเนินนโยบายเศรษฐกิจฐานรากที่มุ่งสร้างงาน เพิ่มรายได้ และลด รายจ่ายของประชาชนอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้ดัชนีความอยู่ดีมีสุขเพิ่มขึ้นตลอดเวลา 4 ปี ของ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 คือ จากร้อยละ 71.2 และ 73.6 ในปี 2545 และ 2546 เป็นร้อยละ 76.0 และ 76.4 ในปี 2547 และ 2548 ตามลำดับ

อย่างไรก็ดีจากแนวคิดความอยู่ดีมีสุขข้างต้น สรุปได้ว่า การดำเนินงานเพื่อมุ่งเน้นเรื่อง ความอยู่ดีมีสุขมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลายซึ่งเชื่อมโยงมิติเศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์หลักตามยุทธศาสตร์การพัฒนามุ่งเน้นการวัดผลกระทบ สุดท้ายที่เกิดขึ้นกับคน และปัจจัยที่ส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขทั้งด้านร่างกาย และด้านจิตใจ คือ ความอยู่ดีมีสุขทางด้านร่างกายสามารถวัดได้ด้วย สุขภาพกายที่มีความแข็งแรงสมบูรณ์ และ ความอยู่ดีมีสุขทางด้านจิตใจก็สามารถวัดได้ด้วยการไม่ตกอยู่ในภาวะความเครียด มีความพอใจ ในสิ่งที่ตนเองมี และส่งผลถึงการอยู่ร่วมกันกับครอบครัว ชุมชน และสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น การเสริมสร้างความอยู่ดีมีสุขจึงเป็นการดำเนินงานพัฒนาสุขภาพของประชาชนให้มี สุขภาพแข็งแรงทั้งกาย และใจอย่างเป็นระบบอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนประชาชน อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขอย่างร่มเย็นเป็นสุข สังคมมีความเข้มแข็ง และประเทศชาติมั่นคงในที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการวิจัย (Reserch Methodologies)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าครัวเรือนและอาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านที่อยู่ในเขตสนามบินสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ (องค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ, 2551) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน

หมู่/ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน/หลัง	ชาย/คน	หญิง/คน	รวม/คน
หมู่ที่ 1 บ้านคลองลาดกระบัง	1,010	1,275	1,369	2,644
หมู่ที่ 2 บ้านคลองลาดกระบัง	1,278	781	872	1,653
หมู่ที่ 3 บ้านคลองลาดกระบัง	498	401	424	825
หมู่ที่ 4 บ้านคลองหนองบอน	1,018	398	424	822
หมู่ที่ 5 บ้านคลองลาดกระบัง	348	245	254	499
หมู่ที่ 6 บ้านคลองลาดกระบัง	547	629	655	1,284
หมู่ที่ 7 บ้านคลองลาดกระบัง	844	406	421	827
หมู่ที่ 8 บ้านคลองบัวเกราะ	2,491	2,693	3,130	5,823
หมู่ที่ 9 บ้านคลองตาพุก	404	369	412	781
หมู่ที่ 10 บ้านทเวะคลองตรง	215	229	219	448
หมู่ที่ 11 บ้านคลองชันแตก	415	345	358	703
หมู่ที่ 12 บ้านคลองชวดลากข้าว	1,125	591	644	1,235
หมู่ที่ 13 บ้านบ้านวัดกิ่งแก้ว	720	1,046	1,111	2,157
หมู่ที่ 14 บ้านคลองบัวลอย	1,215	926	978	1,904
หมู่ที่ 15 บ้านคลองบัวลอย	797	605	622	1,227

รวม 12,925 10,939 11,893 22,832

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้จากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของสูตร Taro Yamane (ประคอง กรรณสูติ , 2542 : 10-11) ใช้ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ .05 เพื่อให้เหมาะสมกับงานวิจัย มีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร (3,470 ครัวเรือน)

e = ค่าความคลาดเคลื่อน (.05)²

แทนค่า

$$n = \frac{3,470}{1+3,470(.05)^2}$$

$$n = \frac{3,470}{9.68}$$

$$n = 358$$

จากสูตรสามารถคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ 358 ครัวเรือน จากประชากรรวมทั้งสิ้น 3,470 ครัวเรือน แล้วทำการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน โดยวิธีสุ่มของ Negtalon (ประคอง กรรณสูติ , 2542 : 12) มีสูตรดังนี้

$$n_1 = \frac{nN_1}{N}$$

เมื่อ n_1 = ขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้าน

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (358 ครัวเรือน)

N_1 = ขนาดของประชากรแต่ละหมู่บ้าน

N = ขนาดของประชากรทั้งหมด (3,470 ครัวเรือน)

จากสูตรสามารถคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านที่อยู่ในเขตสนามบินสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ดังตารางที่ 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน ที่อยู่ในเขตสนามบินสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ตำบล(ครัวเรือน)	ประชากร(ครัวเรือน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 3	498	51
หมู่ที่ 4	1,018	105
หมู่ที่ 5	348	35
หมู่ที่ 6	547	56
หมู่ที่ 7	844	87
หมู่ที่ 10	215	22
รวม	3,470	358

เครื่องมือและวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามี 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบโดยอิสระ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขภาพ สุขใจ ตามดัชนีชี้วัดความอยู่ดี มีสุขของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งได้ปรับปรุงให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยดัชนีและตัวชี้วัดดังนี้

1.ด้านสุขภาพอนามัย ประเด็นคำถามคือ ข้อเท็จจริงของการเจ็บป่วยของ สมาชิกในครัวเรือนในรอบปี การมีอาหารเพียงพอต่อการบริโภค การเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุข การมีหลักประกันสุขภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.ด้านความรู้ ประเด็นคำถามคือ จำนวนปีเฉลี่ยที่ได้รับการศึกษา การอ่านออกเขียนได้ การรับรู้ติดตามข่าวสาร และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับการศึกษา

3.ด้านชีวิตการทำงาน ประเด็นคำถามจะครอบคลุมประเด็นการมีงานทำ และการว่างงาน การมีที่ทำกินเป็นของตนเอง ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และความพึงพอใจในการประกอบอาชีพ

4.ด้านรายได้และการกระจายรายได้ ประเด็นคำถามคือ ระดับรายได้ที่เป็นตัวเงินต่อปี

5.ด้านสภาพแวดล้อม ประเด็นคำถามคือ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับครัวเรือนที่มีบ้านอยู่เป็นของตัวเอง สภาพความเหมาะสมของที่อยู่อาศัย สิ่งอำนวยความสะดวกภายในครัวเรือนเพียงพอต่อความต้องการ ปัญหาภายในชุมชน และความพอใจในสภาพแวดล้อมภายในของชุมชน

6.ด้านชีวิตครอบครัว ประเด็นคำถามเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทางด้านชีวิตครอบครัว ประกอบด้วย รูปแบบครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว (ประกอบด้วย ความอบอุ่นของครอบครัว การที่สมาชิกในครอบครัวอยู่พร้อมหน้า ไม่หย่าร้าง เป็นต้น) การเกื้อกูลกันภายในครอบครัว และการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาร่วมกันในครอบครัว

7.การบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ ประเด็นคำถามเป็นลักษณะของข้อเท็จจริงของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาของโครงการโดยสามารถเข้าถึงการบริการสาธารณะที่รัฐจัดให้และการใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับต่างๆ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการสอบถามความคิดเห็นในภาพรวม ปัญหา และอุปสรรคที่มีผลต่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในหมู่บ้านที่อยู่ในเขตสนามบินสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหางานวิจัยและวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถาม (structured interview)

2. จัดทำแบบสอบถามที่ประกอบ ด้วยคำถามและคำตอบที่ต้องการเพื่อให้แบบสอบถามครอบคลุม เนื้อหาของเรื่อง ที่ทำการวิจัยและสามารถตอบวัตถุประสงค์ ของการวิจัยได้ครบถ้วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีทดสอบเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปทดสอบความเที่ยง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability)

1. การทดสอบความเที่ยง (Validity) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษา และความครอบคลุมประเด็นที่ศึกษาและนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปใช้ (Try out) กับ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่อยู่ในเขตสนามบินสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ผู้ศึกษาทำการศึกษาอยู่ จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ผลการวิเคราะห์ แบบสอบถาม ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.84

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลภาคสนามใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือดำเนินงานโดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ หัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนที่อาศัยทำกินในพื้นที่หมู่บ้านที่อยู่ในเขตสนามบินสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ทั้งนี้ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ ผู้ศึกษาจะประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ ในรายละเอียดเบื้องต้นเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย และการเก็บรวบรวมผลข้อมูล

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์คือ โปรแกรมสำเร็จรูปทาง สถิติเชิงการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการวิเคราะห์ข้อมูล ในส่วน ของข้อคำถามเชิงบวก ผู้ศึกษาให้คะแนนในข้อคำถามเป็นเกณฑ์ดังนี้

- มี/ใช่/เพียงพอ	ให้	1	คะแนน
- ไม่มี/ไม่ใช่/ไม่เพียงพอ	ให้	0	คะแนน

ในส่วนของข้อคำถามเชิงลบ ผู้ศึกษาให้คะแนนในข้อคำถามเป็นเกณฑ์ดังนี้

- มี/ใช่	ให้	0	คะแนน
- ไม่มี/ไม่ใช่	ให้	1	คะแนน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในส่วนข้อคำถามเกี่ยวกับ ระดับทัศนคติต่อปัจจัยที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความสุขใช้วิธีการ Rating scale 5 ช่วงคือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด

เห็นด้วยมากที่สุด	แทนค่าคะแนนเท่ากับ	5
เห็นด้วยมาก	แทนค่าคะแนนเท่ากับ	4
เห็นด้วยปานกลาง	แทนค่าคะแนนเท่ากับ	3
เห็นด้วยน้อย	แทนค่าคะแนนเท่ากับ	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	แทนค่าคะแนนเท่ากับ	1

ส่วนเกณฑ์ของค่าเฉลี่ย จากคะแนนที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินใจในการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็นระดับดังนี้

ระดับทัศนคติต่อปัจจัยที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความสุข แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์คำนวณจาก

คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด

จำนวนชั้น

จากเกณฑ์ดังกล่าว จึงสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนในภาพรวม ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง	กลุ่มอยู่ในระดับสูง
ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง	กลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง	กลุ่มอยู่ในระดับต่ำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล (Finding and Result)

ในการศึกษาเรื่อง ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในเขตสนามบินสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จากกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 358 ราย ได้ผลการศึกษาที่จะนำเสนอผลการศึกษาเป็น 5 หัวข้อ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
2. ความอยู่ดีมีสุข
3. การสร้างเสริมภาวะความอยู่ดีมีสุข
4. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
5. วิจารณ์ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

การศึกษาวินิจฉัยข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพการสมรส สถานภาพในครอบครัว อาชีพหลัก จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ของครอบครัว ระยะเวลาที่อาศัยในหมู่บ้าน การถือครองในที่อยู่อาศัย การถือครองในที่ทำกิน ตำแหน่งในชุมชน ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาพบว่าจำนวนมากร้อยละ 53.1 เป็นเพศชาย และร้อยละ 46.9 เป็นเพศหญิง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวนมากร้อยละ 36.9 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี รองลงมาร้อยละ 22.6 มีอายุระหว่าง 30-39 ปี และน้อยที่สุดร้อยละ 9.5 มีอายุระหว่าง 20-29 ปี โดยอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเท่ากับ 44.95 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 20 ปี และสูงสุด 85 ปี

ศาสนาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 96.4 นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาร้อยละ 2.2 นับถือศาสนาคริสต์ และน้อยที่สุดร้อยละ .6 นับถือศาสนาอื่น ๆ

ระดับการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 44.7 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 37.4 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และน้อยที่สุดร้อยละ .3 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี (ตารางที่ 5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุ ศาสนา และระดับการศึกษา

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	190	53.1
หญิง	168	46.9
อายุ		
20 – 29	34	9.5
30 – 39	81	22.6
40 – 49	132	36.9
50 – 59	69	19.3
60 ปีขึ้นไป	42	11.7
$\bar{x} = 44.95$ MIN=20 MAX=85		
ศาสนา		
พุทธ	345	96.4
คริสต์	8	2.2
อิสลาม	3	0.8
อื่นๆ	2	0.3
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	9	2.5
ประถมศึกษา	160	44.7
มัธยมศึกษา	134	37.4
อนุปริญญา	19	5.3
ปริญญาตรี	35	9.8
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.3

สถานภาพการสมรส พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 71.8 สมรสแล้ว รองลงมา ร้อยละ 17.9 มีสถานภาพโสด และน้อยที่สุดร้อยละ 10.3 มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง/แยกกัน

อยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานภาพในครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 56.1 เป็นหัวหน้าครัวเรือน รองลงมาร้อยละ 17.3 เป็นผู้อยู่อาศัย และน้อยที่สุดร้อยละ 2.5 เป็นเครือญาติ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพการสมรส และสถานภาพในครอบครัว

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
สถานภาพการสมรส		
โสด	64	17.9
สมรส	257	71.8
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	37	10.3
สถานภาพในครอบครัว		
หัวหน้าครัวเรือน	201	56.1
คู่สมรสหัวหน้าครัวเรือน	76	21.2
เครือญาติ	9	2.5
ผู้อยู่อาศัย	62	17.3
อื่นๆ	10	2.8

อาชีพหลัก พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 23.5 ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท รองลงมาร้อยละ 22.6 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และน้อยที่สุดร้อยละ 1.1 ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และทำไร่/สวน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 52.8 มีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน รองลงมาร้อยละ 20.7 มีสมาชิกในครัวเรือน 5-6 คน และน้อยที่สุดร้อยละ 5.0 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 9 คนขึ้นไป โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเท่ากับ 4.31 คน โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน และสูงสุด 15 คน

รายได้ของครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 37.2 มีรายได้ 10,001-20,000 บาท/เดือน รองลงมาร้อยละ 36.3 มีรายได้ ต่ำกว่า 10,001 บาท/เดือน และน้อยที่สุดร้อยละ 6.1 มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายได้ 40,001 บาทขึ้นไป/เดือน โดยมีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 18,771.11 บาท/เดือน มีรายได้ของครอบครัวต่ำสุด 2,000 บาท/เดือน และสูงสุด 80,000 บาท/เดือน (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพหลัก จำนวนสมาชิกและรายได้ของครอบครัว

	ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
อาชีพหลัก			
	ทำนา	6	1.7
	ทำประมง	6	1.7
	ทำสวน/ไร่	4	1.1
	รับจ้างทั่วไป	81	22.6
	ค้าขาย	77	21.5
	ธุรกิจส่วนตัว	30	8.4
	พนักงานบริษัท	84	23.5
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4	1.1
	พ่อบ้าน/แม่บ้าน	43	12.0
	ว่างงาน	8	2.2
	อื่นๆ	15	4.2
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน			
	1-2 คน	52	14.5
	3-4 คน	189	52.8
	5-6 คน	74	20.7
	7-8 คน	25	7.0
	9 คนขึ้นไป	18	5.0
$\bar{x} = 4.31$ MIN=1 MAX=15			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
รายได้ของครอบครัว		
ต่ำกว่า 10,001 บาท	130	36.3
10,001 – 20,000 บาท	133	37.2
20,001 – 30,000 บาท	49	13.7
30,001 – 40,000 บาท	24	6.7
40,001 บาท ขึ้นไป	22	6.1
$\bar{x} = 18,771.11$ MIN=2,000 MAX=80,000		

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 34.1 อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 11 – 20 ปี รองลงมาร้อยละ 32.4 อาศัยอยู่ในหมู่บ้านต่ำกว่า 11 ปีและน้อยที่สุดร้อยละ 7.3 อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 31 – 40 ปี โดยมีระยะเวลาเฉลี่ย 20.93 ปี มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านต่ำสุด 1 ปี และมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านสูงสุด 78 ปี

การถือครองในที่อยู่อาศัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 61.5 ถือครองในที่อยู่อาศัยเป็นของตัวเอง รองลงมาร้อยละ 25.4 ถือครองในที่อยู่อาศัยโดยเป็นผู้เช่า และน้อยที่สุดร้อยละ 13.1 ถือครองในที่อยู่อาศัยเป็นผู้อาศัย (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน การถือครองในที่อยู่อาศัย

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน		
ต่ำกว่า 11 ปี	116	32.4
11 – 20 ปี	122	34.1
21 – 30 ปี	48	13.4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
31 – 40 ปี		
41 ปี ขึ้นไป	26	7.3
	46	12.8
$\bar{x} = 20.93$ MIN=1 MAX=78		
การถือครองในที่อยู่อาศัย		
เป็นของตนเอง		
เช่า	220	61.5
	91	25.4
ผู้อาศัย	47	13.1

การถือครองในที่ทำกิน พบว่าพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 65.4 ถือครองในที่ทำกินเป็นอื่น ๆ รองลงมาร้อยละ 26.3 ถือครองในที่ทำกินเป็นของตนเอง และน้อยที่สุดร้อยละ 8.4 ถือครองในที่ทำกินเช่าผู้อื่น

ตำแหน่งในชุมชน พบจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 71.5 ไม่มีตำแหน่งใดในชุมชน รองลงมาร้อยละ 12.0 เป็นอื่น ๆ และน้อยที่สุดร้อยละ 1.7 เป็นสมาชิก อบต. (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการถือครองที่ทำกินและตำแหน่งในชุมชน

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
การถือครองในที่ทำกิน		
ของตนเอง	94	26.2
เช่าผู้อื่น	30	8.4
อื่น ๆ	234	65.4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
ตำแหน่งในชุมชน		
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	15	4.2
สมาชิก อบต.	6	1.7
คณะกรรมการชุมชน	38	10.6
ไม่มีตำแหน่งใดในชุมชน	256	71.5
อื่น ๆ	43	12.0

2. ความอยู่ดีมีสุข

ในการศึกษาความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในพื้นที่โครงการพัฒนาฯ ผู้ศึกษาได้กำหนดมิติที่เกี่ยวข้องกับความสุขภาพ สุขใจ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 ด้านสุขอนามัย ข้อคำถามด้านสุขอนามัยประกอบไปด้วยข้อคำถาม ดังนี้
- เครื่องนุ่งห่ม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 94.7 มีเครื่องนุ่งห่มเพียงพอ และร้อยละ 5.3 มีเครื่องนุ่งห่มไม่เพียงพอ
- บริโภคอาหารต่อวัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 91.9 มีอาหารบริโภคต่อวันเพียงพอ และร้อยละ 8.1 มีอาหารบริโภคต่อวันไม่เพียงพอ
- น้ำใช้ในการอุปโภคบริโภค พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 95.5 มีน้ำใช้ในการอุปโภคบริโภคเพียงพอ และร้อยละ 4.5 มีน้ำใช้ในการอุปโภคบริโภคไม่เพียงพอ
- น้ำใช้ในการประกอบอาชีพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 93.3 มีน้ำใช้ในการประกอบอาชีพเพียงพอ และร้อยละ 6.7 มีน้ำใช้ในการประกอบอาชีพไม่เพียงพอ
- แหล่งน้ำที่ใช้บริโภค พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 81.0 บริโภคน้ำประปา รองลงมา ร้อยละ 17.3 บริโภคน้ำบาดาล และน้อยที่สุดร้อยละ 1.7 บริโภคน้ำอื่นๆ (ตารางที่ 10)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การอุปโภคบริโภค

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
เครื่องนุ่งห่ม		
เพียงพอ	339	94.7
ไม่เพียงพอ	19	5.3
บริโภคอาหารต่อวัน		
เพียงพอ	329	91.9
ไม่เพียงพอ	29	8.1
น้ำใช้ในการอุปโภคบริโภค		
เพียงพอ	342	95.5
ไม่เพียงพอ	16	4.5
น้ำในการประกอบอาชีพ		
เพียงพอ	334	93.3
ไม่เพียงพอ	24	6.7
แหล่งน้ำที่ใช้บริโภค		
น้ำบาดาล	62	17.3
น้ำประปา	290	81.0
อื่นๆ	6	1.7

การตรวจสุขภาพประจำปีของสมาชิกในครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 60.3 มีการตรวจสุขภาพประจำปี และร้อยละ 39.7 ไม่มีการตรวจสุขภาพประจำปี

โรคประจำตัวของสมาชิกในครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 53.6 มีโรคประจำตัว และร้อยละ 46.4 ไม่มีโรคประจำตัว

สถิติการเจ็บป่วย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 50.6 มีการเจ็บป่วยปีละ 1-2 ครั้ง รองลงมาร้อยละ 23.7 มีการเจ็บป่วยบ่อยๆ และน้อยที่สุดร้อยละ 4.2 ไม่มีการเจ็บป่วยเลย (ตารางที่

11)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม สุขภาพของสมาชิกในครอบครัว

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
การตรวจสุขภาพประจำปีของสมาชิกในครอบครัว		
มี	216	60.3
ไม่มี	142	39.7
โรคประจำตัวของสมาชิกในครอบครัว		
มี	192	53.6
ไม่มี	166	46.4
สถิติการเจ็บป่วย		
เจ็บป่วยบ่อยๆ	85	23.7
เจ็บป่วยปีละ 1-2 ครั้ง	181	50.6
เจ็บป่วยปีละ 3-6 ครั้ง	77	21.5
ไม่เจ็บป่วยเลย	15	4.2

วิธีการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 83.3 รักษาโดยแพทย์แผนปัจจุบัน รองลงมาร้อยละ 12.6 รักษาด้วยตนเอง และน้อยที่สุดร้อยละ 3.6 รักษาด้วยวิธีอื่นๆ

หลักประกันสุขภาพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 94.4 มีหลักประกันสุขภาพ ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 51.7 ใช้บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า รองลงมาร้อยละ 36.3 ใช้ประกันสังคม และน้อยที่สุดร้อยละ 1.3 ใช้อื่น ๆ (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วยและหลักประกันสุขภาพ

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
---------	---------------	--------

วิธีการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย

รักษาด้วยตนเอง

45

12.6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
รักษาโดยแพทย์แผนปัจจุบัน	300	83.8
อื่น ๆ	13	3.6
หลักประกันสุขภาพ		
ไม่มี	20	5.6
มี	338	94.4
มี*	(N=338)	
- ประกันสังคม	191	36.3
- บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า	272	51.7
- ประกันชีวิต	56	10.6
- อื่น ๆ	7	1.3

* หมายเหตุแต่ละข้อตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.2 ด้านความรู้ ข้อคำถามด้านความรู้ประกอบไปด้วยข้อคำถาม มีรายละเอียดดังนี้คือการอ่านออกเขียนได้ของสมาชิกในครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 90.5 มีการเขียน/อ่านได้ และร้อยละ 9.5 มีการเขียน/อ่านไม่ได้ การศึกษาภาคบังคับของสมาชิกในครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 89.9 ได้รับการศึกษาภาคบังคับ และร้อยละ 10.1 ไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการอ่านออกเขียนได้และการศึกษา

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
การอ่านออกเขียนได้ของสมาชิกในครอบครัว		
เขียน/อ่านไม่ได้	34	9.5
เขียน/อ่านได้	324	90.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
การศึกษาภาคบังคับของสมาชิกในครอบครัว		
ได้รับ	322	89.9
ไม่ได้รับ	36	10.1

การติดตามข่าวสารความรู้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 65.9 มีการติดตามข่าวสารทุกวัน รองลงมาร้อยละ 17.3 มีการติดตามข่าวสารสัปดาห์ละครั้ง และน้อยที่สุดร้อยละ 3.1 ไม่ติดตามข่าวสารเลย

แหล่งที่ได้รับข่าวสารและความรู้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 28.2 ได้รับข่าวสารจากวิทยุโทรทัศน์ รองลงมาร้อยละ 21.8 ได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ และน้อยที่สุดร้อยละ 6.4 ได้รับข่าวจากนิตยสาร

ข่าวสารหรือความรู้ที่สมาชิกในครอบครัวสนใจ พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 18.2 สนใจข่าวสารการเมือง รองลงมาร้อยละ 13.8 สนใจข่าวสารการประกอบอาชีพต่าง ๆ และน้อยที่สุดร้อยละ 2.7 สนใจข่าวสารอื่น ๆ (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการรับรู้ข่าวสาร

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
การติดตามข่าวสารความรู้		
สัปดาห์ละครั้ง	62	17.3
วันเว้นวัน	49	13.7
ทุกวัน	236	65.9
ไม่ติดตามเลย	11	3.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
แหล่งที่ได้รับข่าวสารและความรู้*		
เพื่อนบ้าน	163	15.3
สมาชิกในครอบครัว	125	11.8
เสียงตามสายประจำหมู่บ้าน	71	6.7
หนังสือพิมพ์	231	21.8
นิตยสาร	68	6.4
วิทยุโทรทัศน์	299	28.2
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	72	6.8
อื่น ๆ	33	3.1
ข่าวสารหรือความรู้ที่สมาชิกในครอบครัวสนใจ*		
การเกษตร	81	7.0
การเมือง	210	18.2
สังคม	151	13.1
เศรษฐกิจ	159	13.7
การประกอบอาชีพต่างๆ	160	13.8
ศิลปวัฒนธรรม	93	8.0
บันเทิง	154	13.3
กีฬา	118	10.2
อื่น ๆ	31	2.7

* หมายเหตุแต่ละข้อตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

2.3 ด้านชีวิตการทำงาน ความอยู่ดีมีสุขด้านชีวิตการทำงาน วัดได้จากความมั่นคงในการทำงาน และความพึงพอใจในการทำงาน มีรายละเอียดดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความมั่นคงในการทำงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 72.3 อาชีพหลักที่ทำมีงานทำอย่างต่อเนื่อง รองลงมาร้อยละ 65.6 อาชีพที่ทำมีรายได้สม่ำเสมอ และน้อยที่สุดร้อยละ 38.8 อาชีพที่ทำมีความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ

ความพึงพอใจในการทำงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 86.0 อาชีพมีความเป็นอิสระ รองลงมาร้อยละ 82.7 ความรู้สึกภูมิใจในงาน และน้อยที่สุดร้อยละ 69.8 มีความรู้สึกพอใจกับผลตอบแทนที่ได้รับจากการทำงาน (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความมั่นคงและความพึงพอใจในการทำงาน

	ประเดิน		ไม่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความมั่นคงในการทำงาน				
มีงานทำอย่างต่อเนื่อง	259	72.3	99	27.7
อาชีพที่ทำมีรายได้สม่ำเสมอ	235	65.6	123	34.4
อาชีพที่ทำมีความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ	139	38.8	219	61.2
อาชีพที่ทำมีความเสี่ยงจากราคาผลผลิตในตลาด	150	41.9	208	58.1
อาชีพที่ทำในปัจจุบันมีความมั่นคงดี	220	61.5	138	38.5
ความพึงพอใจในการทำงาน				
อาชีพมีความเป็นอิสระ	308	86.0	50	14.0
ความรู้สึกพอใจกับผลตอบแทนที่ได้รับจากการทำงาน	250	69.8	108	30.2
ความพอใจกับลักษณะงานที่ทำ	283	79.1	75	20.9
ความคิดที่จะประกอบอาชีพเดิมไปเรื่อยๆ	272	76.0	86	24.0
ความรู้สึกภูมิใจในงาน	296	82.7	62	17.3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 ด้านรายได้และการกระจายรายได้ ความอยู่ดีมีสุขด้านรายได้และการกระจายรายได้วัดได้จาก ภาวะหนี้สิน ภาวะการออม และการมีวินัยทางการเงิน มีรายละเอียดดังนี้

การมีหนี้สินของครัวเรือน พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 52.8 มีหนี้สิน และร้อยละ 47.2 ไม่มีหนี้สิน

จำนวนหนี้สินของครัวเรือน พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 60.8 มีจำนวนหนี้สิน 60,001 บาทขึ้นไป รองลงมาร้อยละ 19.0 มีจำนวนหนี้สินต่ำกว่า 20,001 บาท และน้อยที่สุดร้อยละ 2.6 มีจำนวนหนี้สิน 50,001-60,000 บาท

อัตราการผ่อนชำระหนี้สิน พบว่าจำนวนมากร้อยละ 47.6 มีการผ่อนชำระ 1,001-5,000 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 28.0 มีอัตราการผ่อนชำระ 5,001 บาทขึ้นไปต่อเดือน และน้อยที่สุดร้อยละ 24.3 มีการผ่อนชำระ ต่ำกว่า 1,001 บาทต่อเดือน (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหนี้สินของครัวเรือน

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
การมีหนี้สินของครัวเรือน		
มี	189	52.8
ไม่มี	169	47.2
จำนวนหนี้สินของครัวเรือน	(N=189)	
ต่ำกว่า 20,001 บาท	36	19.0
20,001 – 30,000	13	6.9
30,001 – 40,000	7	3.7
40,001 – 50,000	13	6.9
50,001 – 60,000	5	2.6
60,001 บาทขึ้นไป	115	60.8
อัตราการผ่อนชำระหนี้สิน	(N=189)	
ต่ำกว่า 1,001 บาท	46	24.3
1,001 – 5,000	90	47.6
5,001 บาท ขึ้นไป	53	28.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แหล่งกู้ยืมหนี้สิน พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมาร้อยละ 29.0 กู้ยืมหนี้สินจากสถาบันการเงินภาคเอกชน เช่นธนาคาร เป็นต้น รองลงมาร้อยละ 21.7 กู้ยืมหนี้สินจากเพื่อนบ้าน และน้อยที่สุดร้อยละ 6.3 กู้จากแหล่งอื่น ๆ

การนำหนี้สินที่กู้ยืมไปใช้จ่าย พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมาร้อยละ 21.3 นำหนี้สินไปก่อสร้างและซ่อมแซมที่อยู่อาศัย รองลงมาร้อยละ 18.4 นำหนี้สินไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และน้อยที่สุดร้อยละ 4.4 นำหนี้สินไปใช้จ่ายเกี่ยวกับการลงทุนประกอบอาชีพในภาคการเกษตร (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแหล่งกู้ยืมและการนำหนี้สินไปใช้

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
แหล่งกู้ยืมหนี้สิน*		
สมาชิกภายในครอบครัว	17	5.9
เพื่อนบ้าน	62	21.7
สถาบันการเงินภาคเอกชน เช่น ธนาคาร เป็นต้น	83	29.0
สถาบันการเงินภาครัฐบาล (สหกรณ์/กองทุนหมู่บ้าน/ธกส)	46	16.1
กู้นอกระบบ	60	21.0
อื่น ๆ	18	6.3
การนำหนี้สินที่กู้ยืมไปใช้จ่าย*		
ลงทุนประกอบอาชีพในภาคการเกษตร	21	4.4
ลงทุนประกอบอาชีพนอกภาคเกษตร	8	1.7
ลงทุนค้าขาย	77	16.2
ก่อสร้างและซ่อมแซมที่อยู่อาศัย	101	21.3
เพื่อการศึกษาของบุตรหลาน	73	15.4
เพื่อรักษาพยาบาลสมาชิกในครัวเรือน	25	5.3
เพื่อซื้อสิ่งของและทรัพย์สินต่างๆที่จำเป็น	55	11.6
เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน	87	18.4
อื่นๆ	27	5.7

* หมายเหตุแต่ละข้อตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเก็บหอมของสมาชิกในครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 51.1 มีการเก็บหอม และร้อยละ 48.9 ไม่มีการเก็บหอม

จำนวนเงินที่เก็บหอมต่อเดือนพบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 58.5 เก็บหอมต่ำกว่า 1,001 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 20.2 เก็บหอม 1,501 บาทขึ้นไปต่อเดือน และน้อยที่สุดร้อยละ 8.7 เก็บหอม 2,001-3,000 บาทต่อเดือน

วิธีการเก็บหอม พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 49.4 เก็บหอมโดยนำฝากธนาคาร รองลงมาร้อยละ 41.0 เก็บหอมเอง และน้อยที่สุดร้อยละ 2.6 เก็บหอมโดยบุคคลอื่นเก็บให้ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการออมของสมาชิกในครอบครัว

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
การเก็บหอมของสมาชิกในครอบครัว		
มี	183	51.1
ไม่มี	175	48.9
จำนวนเงินที่เก็บหอมต่อเดือน		
	(N=183)	
ต่ำกว่า 1,001 บาท	107	58.5
1,001 – 2,000 บาท	23	12.6
2,001 – 3,000 บาท	16	8.7
3,001 บาทขึ้นไป	37	20.2
วิธีการเก็บหอม*		
	(N=183)	
เก็บหอมเอง	93	41.0
เก็บหอมโดยบุคคลอื่นเก็บให้	6	2.6
เก็บหอมโดยนำฝากธนาคาร	112	49.4
อื่นๆ	16	7.0

* หมายถึงตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำเดือน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 78.2 ไม่มี การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และร้อยละ 21.8 มีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย (ตารางที่ 19) ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ประจำเดือน

ประเด็น	มี		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำเดือน	78	21.8	280	78.2

2.5 ด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพที่อยู่อาศัย ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือน ดังนี้

ประเภทของที่อยู่อาศัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 58.7 เป็นบ้านเดี่ยว รองลงมาร้อยละ 20.1 เป็นตึกแถว ห้องแถว หรือทาวน์เฮาส์และน้อยที่สุดร้อยละ 4.2 เป็นเรือนแถว

วัสดุที่ใช้ปลูกสร้างที่พักอาศัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 31.0 วัสดุที่ใช้เป็น ครึ่งไม้ครึ่งตึก รองลงมาร้อยละ 24.0 วัสดุที่ใช้เป็นวัสดุถาวรเป็นจำนวนมาก และน้อยที่สุดร้อยละ 2.0 วัสดุที่ใช้เป็นวัสดุที่ใช่แล้วหรือวัสดุไม่ถาวร

การเป็นผู้ถือครองในที่อยู่อาศัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 64.5 เป็นบ้านของตนเอง รองลงมาร้อยละ 21.5 เป็นบ้านเช่า และน้อยที่สุดร้อยละ 1.7 เป็นบ้านพักข้าราชการ/พนักงาน (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทที่อยู่อาศัย

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
ประเภทของที่อยู่อาศัย		
เรือนแถว	15	4.2
ตึกแถว ห้องแถว หรือทาวน์เฮาส์	7	20.1
ทาวน์เฮาส์ที่มีบริเวณ	32	8.9
บ้านเดี่ยว	210	58.7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
อื่น ๆ	29	8.1
วัสดุที่ใช้ปลูกสร้างที่พักอาศัย		
วัสดุที่ใช้เป็นวัสดุที่ใช้แล้วหรือวัสดุไม่ถาวร	7	2.0
วัสดุถาวรเป็นส่วนใหญ่	86	24.0
ครึ่งไม้ครึ่งตึก	111	31.0
ไม้	80	22.3
ตึก	74	20.7
การเป็นผู้ถือครองในที่อยู่อาศัย		
บ้านเช่า	77	21.5
บ้านพักข้าราชการ/พนักงาน	6	1.7
บ้านบิดา มารดา ญาติ	44	12.3
บ้านของตนเอง	231	64.5

ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 80.7 มีปัญหาเสียงดัง รองลงมาร้อยละ 72.9 มีปัญหาฝุ่นละออง ควัน และร้อยละ 60.9 มีปัญหาน้ำเสีย จากแหล่งชุมชน ขยะมูลฝอย กลิ่นเหม็น

การเจ็บป่วยด้วยมลพิษ พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 52.2 ไม่มีการเจ็บป่วยด้วยมลพิษ และร้อยละ 47.8 มีการเจ็บป่วยด้วยมลพิษ

การร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก ร้อยละ 55.6 มีการร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และร้อยละ 44.4 ไม่มีการร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม พบว่า การปรับปรุงดิน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 64.2 ไม่มีการปรับปรุงดินโดยการใส่ปุ๋ย และร้อยละ 35.8 ไม่มีการปรับปรุงดินโดยการใส่ปุ๋ย

สวนสาธารณะ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 67.3 ไม่มีสวนสาธารณะ และร้อยละ 32.7 มีสวนสาธารณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การประสบปัญหาน้ำท่วม พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 58.9 มีการประสบปัญหาน้ำท่วม และร้อยละ 41.1 ไม่มีการประสบปัญหาน้ำท่วม

การประสบปัญหาน้ำแล้ง พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 66.5 ไม่มีการประสบปัญหาน้ำแล้ง และร้อยละ 33.5 มีการประสบปัญหาน้ำแล้ง (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

	ประเด็น	มี		ไม่มี	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัย					
เหม็น	ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม				
	- น้ำเสียจากแหล่งชุมชน ขยะมูลฝอย กลิ่น	218	60.9	140	39.1
	- ฝุ่นละออง คาร์บอน	261	72.9	97	27.1
	- เสียงดัง	289	80.7	69	19.3
	สมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วยด้วยมลพิษ	171	47.8	187	52.2
	การเข้าร่วมทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	199	55.6	159	44.4
ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม					
ป่วย	สภาพดินในที่ทำกินมีการปรับปรุงโดยการใส่ปุ๋ย	128	35.8	230	64.2
	ใกล้บ้านมีสวนสาธารณะหรือสถานพักผ่อน	117	32.7	241	67.3
น้ำท่วม	ปีที่ผ่านมามีท่านต้องประสบกับสภาพปัญหา	211	58.9	147	41.1
	ปีที่ผ่านมามีท่านต้องประสบกับสภาพปัญหา	120	33.5	238	66.5
น้ำแล้ง					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือน พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดร้อยละ 100.0 มีไฟฟ้าใช้ รองลงมาร้อยละ 88.3 มีโทรศัพท์บ้านและมือถือ และน้อยที่สุดร้อยละ 5.0 มีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือน

ประเด็น	มี		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือน*				
ไฟฟ้า	358	100.0	0	0.0
น้ำประปา	309	86.3	49	13.7
โทรศัพท์บ้าน/มือถือ	316	88.3	42	16.7
ตู้เย็น	313	87.4	45	12.6
วิทยุ/เทป/เครื่องเสียง	254	70.9	104	29.1
เครื่องเล่นวีดีโอ/ซีดี/ดีวีดี	258	72.1	100	27.9
โทรทัศน์	278	77.7	80	22.3
เครื่องปรับอากาศ	147	41.1	211	58.9
เครื่องซักผ้า	208	58.1	150	41.9
รถจักรยานยนต์	131	36.6	227	63.4
รถยนต์	186	52.0	172	48.0
เตาแก๊ส	248	69.3	110	30.7
ไมโครเวฟ	127	35.5	231	64.5
เตารีด	222	62.0	136	38.0
เครื่องทำน้ำอุ่น	82	22.9	276	77.1
เครื่องกรองน้ำดื่ม	134	37.4	224	62.6
เครื่องดูดฝุ่น	87	24.3	271	75.7
อื่นๆ	18	5.0	340	95.0

* หมายถึงตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาที่พบในชุมชน พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมาร้อยละ 74.6 มีปัญหาการลักขโมย รองลงมาร้อยละ 66.2 มีปัญหาการทะเลาะวิวาท และน้อยที่สุดร้อยละ 14.5 มีปัญหาการข่มขืน (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัญหาที่พบในชุมชน

ประเด็น	มี		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การทะเลาะวิวาท	237	66.2	121	33.8
การลักขโมย	267	74.6	91	25.4
บ่อนการพนัน / เล่นการพนัน	194	54.2	164	45.8
ยาเสพติด	211	58.9	147	41.1
คนในชุมชนเป็นโรคจิต / โรคประสาท	130	36.3	228	63.7
การข่มขืน	52	14.5	306	85.5
เมาสุรา อาละวาด	195	54.5	163	45.5
วัยรุ่นยกพวกตีกัน	138	38.5	220	61.5
คนในชุมชนถูกทำร้ายร่างกาย	148	41.3	210	58.7

2.6 ด้านชีวิตครอบครัว ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว มีรายละเอียดดังนี้

ความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมาร้อยละ 92.2 สมาชิกในครอบครัวมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพ รองลงมาร้อยละ 91.9 สมาชิกในครอบครัวเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน และน้อยที่สุดร้อยละ 8.1 สมาชิกในครอบครัวมักทะเลาะตบตีกันอยู่เนืองๆ (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว

ประเด็น	มี		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สมาชิกในครอบครัวมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	330	92.2	28	7.8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ประเด็น	มี		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การประกอบอาชีพ				
สมาชิกในครอบครัวเคารพและให้เกียรติซึ่งและกัน	329	91.9	29	8.1
สมาชิกในครอบครัวมีความรักใคร่ปรองดองกัน	320	89.4	38	10.6
สมาชิกในครอบครัวมักสร้างปัญหาให้เดือนร้อนใจ	63	17.6	295	82.4
เสมอ				
สมาชิกในครอบครัวมักทะเลาะตบตีกันอยู่เนืองๆ	29	8.1	329	91.9
สมาชิกในครอบครัวมีการหย่าร้าง หรือแยกทาง	67	18.7	291	81.3
เมื่อมีปัญหาสมาชิกในครอบครัวจะปรึกษาหารือกัน	319	89.1	39	10.9
พบปะกับญาติพี่น้องเป็นครั้งคราว	319	89.1	39	10.9
สมาชิกในครอบครัวมีกิจกรรมร่วมกันในวันหยุดสุด	267	74.6	91	25.4
สัปดาห์				
สมาชิกในครอบครัวมีการประกอบกิจกรรมทาง	310	86.6	48	13.4
ศาสนา ร่วมกันในวันสำคัญต่างๆ				

2.7 ด้านการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ การใช้สิทธิเลือกตั้ง การเข้าไปรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐอย่างเท่าเทียม ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 83.2 ไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ รองลงมาร้อยละ 16.8 มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ

การใช้สิทธิเลือกตั้งที่ผ่านมา พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 89.9 ไปและใช้สิทธิ รองลงมาร้อยละ 7.3 ไม่ไปใช้สิทธิ และน้อยที่สุดร้อยละ 2.8 ไปแต่ไม่ใช้สิทธิ (ตารางที่ 25)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วม

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ		
ไม่มี	298	83.2
มี	60	16.8
การใช้สิทธิเลือกตั้งที่ผ่านมา		
ไม่ไป	26	7.3
ไปแต่ไม่ใช้สิทธิ	10	2.8
ไปและใช้สิทธิ	322	89.9

การเข้าไปติดต่อหรือใช้บริการใน อบต. พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 66.2 เคยเข้าไปในอบต. และร้อยละ 33.8 ไม่เคยเข้าไปใน อบต.

การทราบถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของ อบต. พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 75.4 ทราบถึงถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของ อบต. และร้อยละ 24.6 ไม่ทราบถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของ อบต.

การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของ อบต. พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 73.7 เคยเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของ อบต. และร้อยละ 26.3 ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของ อบต.

กิจกรรมของ อบต. ที่เข้าร่วม พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 27.9 เข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพของชุมชน รองลงมาร้อยละ 24.4 เข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และน้อยที่สุดร้อยละ 6.1 เข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรกรรม

การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 70.9เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. และร้อยละ 29.1 ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ อบต.

การได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกับบุคคลอื่นๆ เมื่อไปติดต่อกับทาง อบต. พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากร้อยละ 80.6 ได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคเท่าเทียม และร้อยละ 19.4 ไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคเท่าเทียม (ตารางที่ 26)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเข้าไปในพื้นที่โครงการพัฒนาฯ

ประเด็น	จำนวน (N=358)	ร้อยละ
การเข้าไปในพื้นที่ อบต.		
เคย	237	66.2
ไม่เคย	121	33.8
การทราบถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของ อบต.		
ทราบ	270	75.4
ไม่ทราบ	88	24.6
การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของอบต.		
เคย	264	73.7
ไม่เคย	94	26.3
กิจกรรมของ อบต. ที่เข้าร่วม*		
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	92	24.4
การส่งเสริมพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์	28	7.4
การส่งเสริมสุขภาพชุมชน	105	27.9
การฝึกอาชีพต่างๆ	71	18.8
การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรกรรม	23	6.1
อื่นๆ	58	15.4
การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ อบต.		
เคย	254	70.9
ไม่เคย	104	29.1
การได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกับบุคคลอื่นๆ		
เมื่อไปติดต่อกับทาง อบต.		
ได้รับ	191	80.6
ไม่ได้รับ	46	19.4

* หมายถึงตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การสร้างเสริมภาวะความอยู่ดีมีสุข

การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบัจจัยที่ทำให้มีความสุขอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้ทำวิจัยขอเสนอผลการศึกษาเป็นภาพรวมดังนี้

ความคิดเห็นของประชาชนในที่ อบต.พบว่าโดยรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 3.65 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าประเด็นสูงสุด สมาชิกในครอบครัวมีการเลือกซื้ออาหารที่ปลอดภัยได้มาตรฐานถูกสุขลักษณะ เห็นด้วยอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 3.95 รองลงมาเมื่อมีปัญหาครอบครัวสมาชิกได้ใช้วิธีแก้ไขอย่างมีเหตุผล เห็นด้วยอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 3.91 และประเด็นน้อยที่สุดชุมชนหมู่บ้านมีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้อย่างทั่วถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.13 (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 จำนวน ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นประชาชนในที่โครงการพัฒนาฯ

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D.	การแปรผล
สมาชิกในครอบครัว มีการเลือกซื้ออาหารที่ปลอดภัยได้มาตรฐานถูกสุขลักษณะ	32.7	36.3	26.0	3.6	1.4	3.95	0.926	สูง
เมื่อมีปัญหาครอบครัวสมาชิกได้ใช้วิธีแก้ไขอย่างมีเหตุผล	33.2	29.9	33.8	1.1	2.0	3.91	0.941	สูง
การที่สมาชิกในครอบครัวไม่ติดสิ่งเสพติด	41.6	18.4	23.2	6.4	10.3	3.75	1.332	สูง
สมาชิกในครอบครัวมีสุขภาพแข็งแรงทุกคน	29.1	29.6	31.8	3.9	5.6	3.73	1.094	สูง
สมาชิกในครอบครัวได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม	28.2	22.1	44.7	3.4	1.7	3.72	0.968	สูง
สมาชิกในครอบครัวมีความรู้เรื่องการป้องกันตนเองให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ	23.5	31.8	36.9	4.7	3.1	3.68	0.985	สูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
สมาชิกในครอบครัวไม่ รับประทานอาหารเช้า สักๆดิบๆ	34.1	22.1	26.8	6.1	10.9	3.62	1.303	ปานกลาง
สมาชิกในครอบครัวมีงานทำ อย่างมั่นคงพึ่งพาตนเองได้	24.0	22.1	45.8	5.6	2.5	3.59	0.993	ปานกลาง
สมาชิกในครอบครัวไม่มี ปัญหาในการอยู่ร่วมกันกับ เพื่อนบ้านและชุมชนที่อยู่	20.9	28.8	42.2	4.2	3.9	3.59	0.991	ปานกลาง
สมาชิกในครอบครัวมีเวลาให้ กันและมีการปรึกษาหารือ ด้วยกันเสมอ	20.4	26.8	45.0	4.7	3.1	3.57	0.967	ปานกลาง
สมาชิกในครอบครัวมีการ ปรึกษาหารือกับเพื่อนบ้าน สม่ำเสมอ	17.6	25.4	48.3	6.7	2.0	3.50	0.925	ปานกลาง
สมาชิกในครอบครัวมีการ ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา อย่างต่อเนื่อง	17.0	21.2	50.6	7.3	3.9	3.40	0.982	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	$\bar{x}$	S.D.	การแปร ผล
สภาพแวดล้อมในชุมชนน่าอยู่ ไม่มีมลพิษ โรคระบาดและ ปัญหาสังคม	21.2	16.2	51.1	5.6	5.9	3.41	1.065	ปาน กลาง
ชุมชนหมู่บ้านมีความสามัคคี เข้มแข็ง	16.2	15.4	54.2	8.7	5.6	3.28	1.018	ปาน กลาง
ในรอบปีที่ผ่านมาสมาชิกใน ครอบครัวไม่เคยเจ็บป่วยต้อง นอนรักษาตัวที่โรงพยาบาล	19.8	17.3	39.4	10.3	13.1	3.20	1.248	ปาน กลาง
สมาชิกในครอบครัวมีรายได้ และไม่มีหนี้สิน	13.1	17.9	51.7	9.8	7.5	3.19	1.034	ปาน กลาง
ชุมชนหมู่บ้านมีการจัด สวัสดิการต่างๆให้อย่างทั่วถึง	14.0	18.4	44.4	12.8	10.3	3.13	1.128	ปาน กลาง
เฉลี่ยรวม	16.8	38.5	38.3	5.6	0.8	3.65	0.853	ปาน กลาง

N = 358

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

จากการสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มีผู้ให้คำตอบในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ต้องการให้ผู้นำชุมชนใส่ใจประชาชนมากขึ้นร้อยละ 26.2 ต้องการให้ประชาชนทุกคนมีความสามัคคีกัน ร้อยละ 19.8 ต้องการให้จัดการมลพิษและต้องการให้ทำถนนทางเข้าหมู่บ้าน ร้อยละ 13.1 ต้องการให้แก้ไขเรื่องการพนันและต้องการให้ประชาชนทุกคนประหยัด ร้อยละ 9.8 และต้องการให้มีการแก้ไขปัญหาเรื่องขยะร้อยละ 8.2 (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 จำนวนและร้อยละจำแนกตามข้อเสนอแนะ

ประเด็น	จำนวน (N=61)	ร้อยละ
ต้องการให้ประชาชนทุกคนมีความสามัคคีกัน	12	19.8
ต้องการให้ผู้นำชุมชนใส่ใจประชาชนมากขึ้น	16	26.2
ต้องการให้จัดการมลพิษ	8	13.1
ต้องการให้ทำถนนทางเข้าหมู่บ้าน	8	13.1
ต้องการให้แก้ไขเรื่องการพนัน	6	9.8
ต้องการให้มีการแก้ไขปัญหาเรื่องขยะ	5	8.2
ต้องการให้ประชาชนทุกคนประหยัด	6	9.8

5. วิจัยรณผลการศึกษา

ผลการศึกษาเรื่อง ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในเขตสนามบินสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 358 ราย ได้ผลการศึกษาโดยนำมาอภิปรายดังนี้

ด้านสุขอนามัย ประชาชนทั้งหมด มีเครื่องนุ่งห่ม มีอาหารบริโภคต่อวัน มีน้ำใช้ในการอุปโภคบริโภค มีน้ำใช้ในการประกอบอาชีพ แหล่งน้ำที่ใช้บริโภคส่วนใหญ่ บริโภคน้ำประปา เรื่องภาวะด้านสุขภาพประชาชนส่วนใหญ่ มีการตรวจสุขภาพประจำปี สถิติการเจ็บป่วยพบว่าส่วนใหญ่ มีการเจ็บป่วยปีละ 1-2 ครั้ง เมื่อเจ็บป่วย พบว่าส่วนใหญ่ รักษาโดยแพทย์แผนปัจจุบัน และประชาชนส่วนใหญ่ มีหลักประกันสุขภาพ โดยใช้บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ สุเมธ ตันติเวชกุล (2541: 2) เกี่ยวกับตัวชี้วัดทางด้านสุขภาพกายที่ดี ได้แก่ การมีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ ไม่มีโรคภัยเบียดเบียนส่วนทางด้านสุขภาพจิตก็สามารถวัดได้ด้วย การ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่มีความเครียด มีความพอใจในสิ่งที่ตนเองมี และส่งผลถึงการอยู่ร่วมกันกับครอบครัว และชุมชน ได้อย่างมีความสุข

ด้านความรู้ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่เขียน/อ่านได้ และได้รับการศึกษาภาคบังคับ มีการติดตามข่าวสารทุกวัน โดยแหล่งข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่ ได้รับข่าวสารจากวิทยุ/โทรทัศน์ ประเภท ข่าวสารที่สนใจเรื่องข่าวสารการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดการพัฒนาตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุขของสำนักงานคณะ กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2546 : 9) ซึ่งได้วิเคราะห์ตัวชี้วัดด้านความรู้ไว้ว่า เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการยกระดับความอยู่ดีมีสุขของคนไทยเพราะความรู้ช่วยเสริมสร้างศักยภาพของคนให้มีทักษะความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การที่คนเราจะมีความรู้ได้นั้น จะต้องได้รับการศึกษา การศึกษาจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างโอกาส และพัฒนาสติปัญญา และกระบวนการเรียนรู้ของคนให้สามารถ คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้ที่จะพึ่งตนเอง และใช้ประสบการณ์ศักยภาพ และทักษะของตนให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติภารกิจในสังคมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ด้านชีวิตการทำงาน พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ อาชีพหลักที่ทำมีงานทำอย่างต่อเนื่อง อาชีพที่ทำมีรายได้สม่ำเสมอ อาชีพมีความเป็นอิสระ และความรู้สึกรักภูมิใจในงาน ดังนั้นหากประชาชนมีงานทำที่ดี มีความมั่นคงและความปลอดภัยในการทำงาน มีรายได้อย่างต่อเนื่องย่อมส่งผลให้คนเราสามารถดูแลความเป็นอยู่ของตนเอง และครอบครัวให้อยู่ดีมีสุขได้ และยังประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546 : 9)

ด้านรายได้และการกระจายรายได้ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ มีหนี้สิน โดยมีจำนวนหนี้สิน 60,001 บาทขึ้นไปมีการผ่อนชำระต่ำกว่า 1,001 บาท มีการกู้ยืมหนี้สินจากสถาบันการเงิน ภาคเอกชน เช่น ธนาคาร เป็นต้น การนำหนี้สินที่กู้ยืมไปใช้จ่ายส่วนใหญ่ นำหนี้สินไปใช้จ่ายเกี่ยวกับการลงทุนประกอบอาชีพในภาคการเกษตร การเก็บออมส่วนใหญ่มีการเก็บออม จำนวนเงินที่เก็บออมต่อเดือนเก็บออม ต่ำกว่า 1,001 บาทต่อเดือน วิธีการเก็บออมส่วนใหญ่เก็บออมโดยนำฝากธนาคาร ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2546 : 10) ได้กำหนดแนวความคิดด้านรายได้และการกระจายรายได้ว่า ความขัดสนในด้านรายได้และการยังชีพการมีปัญหาค่าความยากจนที่รุนแรงและความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ในระดับสูง ย่อมสะท้อนการอยู่อย่างเป็นทุกข์ในสังคม ดังนั้น ความอยู่ดีมีสุขที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การเสริมสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เอื้อประโยชน์ ต่อประชาชนให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีอำนาจซื้อ

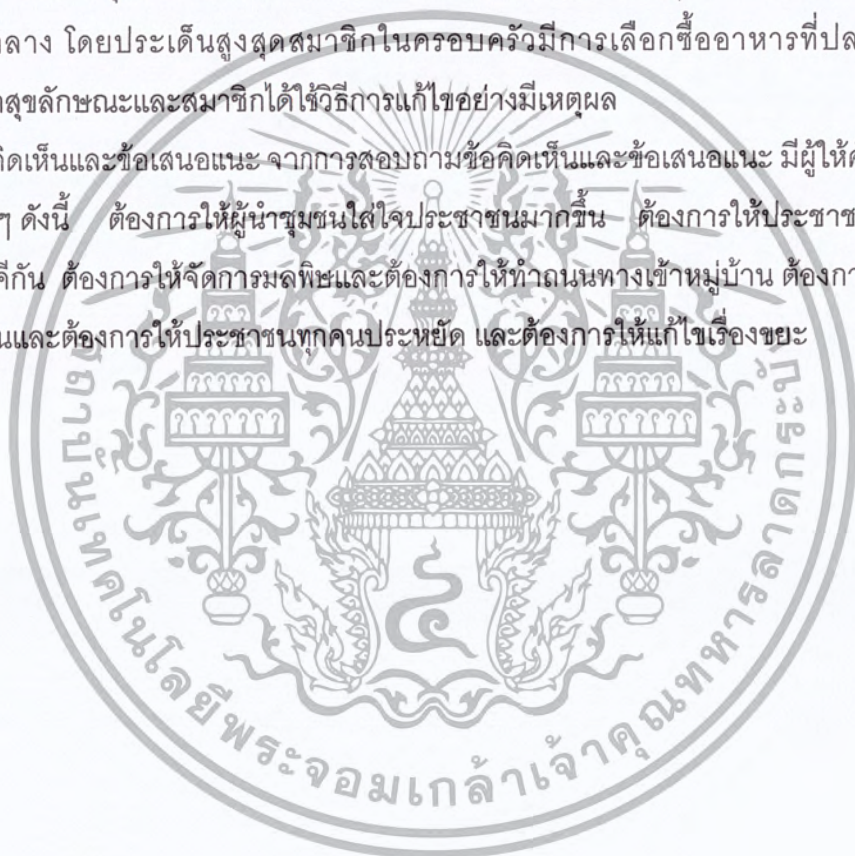
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เข้าไปในพื้นที่อบต. และทราบถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของ อบต. การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของ อบต. ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของ อบต. โดยกิจกรรมของ อบต. ที่เข้าร่วมส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพของชุมชน สำหรับการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. และการได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกับบุคคลอื่นๆ เมื่อไปติดต่อกับทาง อบต. ส่วนใหญ่ได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคเท่าเทียม

การสร้างเสริมภาวะความอยู่ดีมีสุข จากการศึกษาความคิดเห็นโดยรวมของประชาชนต่อปัจจัยที่ทำให้มีความสุข ความคิดเห็นของประชาชนใน อบต. พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นสูงสุดสมาชิกในครอบครัวมีการเลือกซื้ออาหารที่ปลอดภัยได้ตามมาตรฐานถูกสุขลักษณะและสมาชิกได้ใช้วิธีการแก้ไขอย่างมีเหตุผล

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากการสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มีผู้ให้คำตอบในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ต้องการให้ผู้นำชุมชนใส่ใจประชาชนมากขึ้น ต้องการให้ประชาชนทุกคนมีความสามัคคีกัน ต้องการให้จัดการมลพิษและต้องการให้ทำถนนทางเข้าหมู่บ้าน ต้องการให้แก้ไขเรื่องการพนันและต้องการให้ประชาชนทุกคนประหยัด และต้องการให้แก้ไขเรื่องขยะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ (Conclusion and Recommendations)

การศึกษาเรื่อง ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในเขตสนามบินสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการวิจัยการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือดำเนินงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของประชาชน และความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในเขตสนามบินสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูล จากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตสนามบินสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 6 หมู่บ้าน โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 358 ราย หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้ศึกษาได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS : Statistical Package for the Social Science for Windows) ในการคำนวณสถิติที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีผลการศึกษาในประเด็นต่างๆ คือ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ความอยู่ดีมีสุข การสร้างเสริมภาวะความอยู่ดีมีสุข และข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยแต่ละประเด็นสามารถสรุปผลภาพรวม ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เพื่อให้เห็นภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่มีคะแนนสูงสุดในแต่ละข้อมาประมวลให้เห็นถึงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 40-49 ปี นับถือศาสนาพุทธ มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีสถานภาพสมรสแล้ว เป็นหัวหน้าครัวเรือน ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเป็นหลัก มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 10,001-20,000 บาทต่อเดือน โดยอาศัยอยู่ในชุมชนต่ำกว่า 11 ปี มีการถือครองในที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง และไม่มีตำแหน่งใดในชุมชน

1.2 ความอยู่ดีมีสุข ผลการศึกษาความอยู่ดีมีสุขแบ่งออกเป็น 7 ด้านดังนี้

1.2.1 ด้านสุขอนามัย ความอยู่ดีมีสุขด้านสุขอนามัยของประชาชนอยู่ในระดับสูง โดยพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีเครื่องนุ่งห่ม อาหารบริโภคต่อวัน น้ำที่ใช้ในการอุปโภคบริโภค น้ำที่ใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการประกอบอาชีพและแหล่งน้ำที่ใช้ในการบริโภคเพียงพอ ส่วนใหญ่ได้มาจากแหล่งน้ำประปาหมู่บ้าน การตรวจสุขภาพประจำปีมีการตรวจสุขภาพประจำปี แต่ประชาชนส่วนใหญ่มีโรคประจำตัว แต่ก็มีข้อจำกัดเรื่องการเจ็บป่วยที่ประชาชนส่วนใหญ่มีการเจ็บป่วยปีละ 1-2 ครั้ง และเมื่อมีการเจ็บป่วย ประชาชนส่วนใหญ่จะเข้ารับการรักษาโดยแพทย์แผนปัจจุบัน ทั้งนี้ประชาชนส่วนใหญ่มีหลักประกันสุขภาพ

1.2.2 ด้านความรู้ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ มีการอ่านออกเขียนได้ โดยประชาชนได้รับการศึกษาภาคบังคับ การติดตามข่าวสารส่วนใหญ่มีการติดตามข่าวสารทุกวันโดยได้รับข่าวสารจากวิทยุโทรทัศน์ และประเภทข่าวสารที่สนใจส่วนใหญ่สนใจข่าวสารการเมือง

1.2.3 ด้านชีวิตการทำงาน ในด้านชีวิตการทำงานพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีงานทำอย่างต่อเนื่อง อาชีพมีความเป็นอิสระ และมีความรู้สึกรักภูมิใจในงาน

1.2.4 ด้านรายได้และการกระจายรายได้ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ มีหนี้สิน โดยมีจำนวนหนี้สิน 60,001 บาทขึ้นไปมีการผ่อนชำระต่ำกว่า 1,001 บาท มีการกู้ยืมหนี้สินจากสถาบันการเงินภาคเอกชน เช่น ธนาคาร เป็นต้น การนำหนี้สินที่กู้ยืมไปใช้จ่ายส่วนใหญ่ นำหนี้สินไปใช้จ่ายเกี่ยวกับการลงทุนประกอบอาชีพในภาคการเกษตร การเก็บออมส่วนใหญ่มีการเก็บออม จำนวนเงินที่เก็บออมต่อเดือนเก็บออม ต่ำกว่า 1,001 บาทต่อเดือน วิธีการเก็บออมส่วนใหญ่เก็บออมโดยนำฝากธนาคาร แต่ไม่มีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

1.2.5 ด้านสภาพแวดล้อม ที่อยู่อาศัยของประชาชนส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยว วัสดุที่ใช้ปลูกสร้างที่พักส่วนใหญ่วัสดุที่ใช้เป็นครั้งไม้ครั้งตึก การเป็นผู้ถือครองในที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นบ้านของตนเอง สำหรับปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่มีปัญหาเสียงดัง การเจ็บป่วยด้วยมลพิษส่วนใหญ่ไม่มีการเจ็บป่วยด้วยมลพิษ การร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติส่วนใหญ่ มีการร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สำหรับสภาพที่ดินทำกินส่วนใหญ่ไม่มีการปรับปรุงดินโดยการใส่ปุ๋ย ไม่มีสวนสาธารณะ การประสบปัญหาพบว่ามีประสบปัญหาน้ำท่วม แต่ไม่ประสบปัญหาน้ำแล้ง สิ่งอำนวยความสะดวกในครัวเรือนพบว่าทั้งหมดมีไฟฟ้าใช้ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาการข่มขืน

1.2.6 ด้านชีวิตครอบครัว พบว่าประชาชนส่วนใหญ่สมาชิกในครอบครัวมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพ เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกันและมีความรักใคร่ปรองดอง

1.2.7 ด้านการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ การใช้สิทธิเลือกตั้งที่ผ่านมา พบว่าส่วนใหญ่ไปและใช้สิทธิในการเลือกตั้ง สำหรับประเด็นการเข้าไปในพื้นที่ อบต. ส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใหญ่เคยเข้าไปในพื้นที่อบต. และทราบถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของ อบต. การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของ อบต. ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของ อบต. โดยกิจกรรมของ อบต. ที่เข้าร่วมส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพของชุมชน สำหรับการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ อบต. และการได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกับบุคคลอื่นๆ เมื่อไปติดต่อกับทาง อบต. ส่วนใหญ่ได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคเท่าเทียม

1.3 การสร้างเสริมภาวะความอยู่ดีมีสุข จากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบัจจัยที่ทำให้มีความสุข ความคิดเห็นของประชาชน พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมของประชาชนต่อบัจจัยที่ทำให้มีความสุข ความคิดเห็นของประชาชนใน อบต. พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นสูงสุดสมาชิกในครอบครัวมีการเลือกซื้ออาหารที่ปลอดภัยได้มาตรฐานถูกสุขลักษณะและสมาชิกได้ใช้วิธีการแก้ไขอย่างมีเหตุผล

1.4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากการศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ส่วนใหญ่ ต้องการให้ประชาชนสามัคคีกันต้องการให้ผู้นำชุมชนใส่ใจประชาชนมากขึ้น ต้องการให้ประชาชนทุกคนมีความสามัคคีกัน ต้องการให้จัดการมลพิษและต้องการให้ทำถนนทางเข้าหมู่บ้าน ต้องการให้แก้ไขเรื่องการพนันและต้องการให้ประชาชนทุกคนประหยัด และต้องการให้แก้ไขเรื่องขยะ

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ผู้ศึกษาขอให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยดังนี้

2.1.1 ควรส่งเสริมด้านสภาพแวดล้อม โดยการจัดการศึกษาและกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตลอดจนแนะนำและให้ความรู้ในเรื่องสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการร่วมกันส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

2.1.2 ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมทำกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดความรักและความสามัคคีกันในชุมชน

2.1.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีของหน่วยงานท้องถิ่นอย่างองค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ ที่เป็นหน่วยงานดูแลพื้นที่ตำบลราชาเทวะ ควรส่งเสริมให้มีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าถึงการใช้บริการและการตรวจสอบการบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4 ควรจัดอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อเตรียมการป้องกันหาแนวทางแก้ไขการเกิดปัญหาจากภัยธรรมชาติ เช่น ปัญหาน้ำท่วมขัง

2.1.5 ภาครัฐควรเห็นความสำคัญในการจัดอบรมผู้นำชุมชนในเรื่องด้านความรู้ในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ รวมทั้งปลูกจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นผู้นำชุมชน โดยอาจจัดกิจกรรมร่วมกันในระดับผู้นำชุมชนอื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาชุมชน

2.2 ข้อเสนอจากการทำงานวิจัย

2.2.1 ควรมีการทำงานวิจัยต่อยอดจากความอยู่ดีมีสุข อาจเป็นความอยู่เย็นมีสุข

2.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในพื้นที่อื่นๆ

เอกสารอ้างอิง (Literature Cited)

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2548. เอกสารวิชาการ สมพ.1 (ลำดับที่ 25 เล่มที่ 5/2548). สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (เอกสารอัดสำเนา)

เฉลิมวรรณ เดชะชาติ. 2548. **คุณภาพชีวิตของเกษตรกรลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน : กรณีศึกษา จังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร.

ธรรมรักษา. 2539. **วิถีแห่งความสุข.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งแสงการพิมพ์.

นพดล แสงศรี. 2544. **คุณภาพชีวิตของประชาชนที่ประกอบอาชีพเสริมด้านการขายตรง.** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร.

นันทนา วงศ์สวัสดิ์กุล. 2548. **ภาวะความอยู่ดีมีสุขของแรงงานในภาคเกษตร เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ สาขาการพัฒนาแรงงานและสวัสดิการ กรุงเทพมหานคร.

นิพนธ์ คันทเสรี. 2546. **คุณภาพชีวิตสำหรับสังคมไทย.** เอกสารสรุปการสัมมนาประสบการณ์แนวคิดในการพัฒนา โครงการอาสาสมัครเพื่อสังคม. (เอกสารอัดสำเนา)

นิมนนวล ทวีสมบุญ. 2548. **คุณภาพชีวิต ประชากรศึกษา** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งแสงการพิมพ์.

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). 2537. **ความสุขที่สมบูรณ์ (ธรรมกถา 24 กรกฎาคม 2537).** (เอกสารอัดสำเนา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พินยุดา แจ่มจันทร์ศรี. 2538 . ผลกระทบจากปัญหาจราจรต่อคุณภาพชีวิตของข้าราชการในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.

พิชิต พัทธ์เทวสมบัติ. 2540 . 8 แนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เสมาธรรม.

มณี ชูติมาวุฒิกุล. 2543 . ผลที่เกิดขึ้นจากการนำสินเชื่อกองการเกษตรไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.

ศิริชัย รอดทัศน์. 2550 . ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในพื้นที่โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.

สถาบันพระปกเกล้า. 2546 . รายงานการประเมินนโยบายเศรษฐกิจรากหญ้าและหลักประกันสังคม. เอกสารประกอบการสัมมนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (เอกสารอัดสำเนา)

สมจิณร์รัตน์ มุกดาวิจิตร. 2549 . การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2541 . เอกสารประกอบการบรรยายวิชาทฤษฎีและการปฏิบัติงานสวัสดิการสังคม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. (เอกสารอัดสำเนา)

สุภาค์ จันทวานิช และ วิศนี ศิลตระกูล. 2539 . การพัฒนาแนวคิดเครื่องชั่งวัดทางสังคมและคุณภาพชีวิตในต่างประเทศในการพัฒนาเครื่องชั่งวัดคุณภาพชีวิตและสังคมไทย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุเมธ ตันติเวชกุล. 2541 . "การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงตามแนวพระราชดำริ"
 .สยามรัฐ. (ธันวาคม 2541) : 2.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2545 . **แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
 และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2546 . **ความอยู่ดีมีสุขของคน
 ไทย 5 ปี หลังวิกฤตเศรษฐกิจ** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เพชรรุ่งการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2548 . "ดัชนีชี้วัดการพัฒนา
 ประเทศเครื่องมือวัดระดับความสำเร็จการพัฒนา." **เศรษฐกิจและสังคม 4**
 (กรกฎาคม – สิงหาคม 2548) : 36-37.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 . **รายงานการติดตาม
 ประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับ
 ที่ 9 (พ.ศ.2545-2549)** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.

องค์การบริหารส่วนตำบลราษายา. 2551 . **แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2551-2553 (ฉบับแก้ไข).**
 (เอกสารอัดสำเนา)

อนุชาติ พวงสำลี และ อรทัย อาจอ่ำ. 2541 . **การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและ
 สังคมไทย.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กองทุนสนับสนุนการวิจัย.

อัจนรา นวจินดา และ ชัจจ์รศ ภิรมย์ธรรมศิริ. 2532 . **ความสัมพันธ์ระหว่างความจำเป็น
 พื้นฐาน ภาวะทางคหกรรมศาสตร์ และคุณภาพชีวิต.** กรุงเทพมหานคร :
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

เรื่อง ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในเขตสนามบินสุวรรณภูมิ ตำบลราชาเทวะ

อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หรือกรอกข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

 1. ชาย
  2. หญิง

2. อายุ ..... ปี

3. ศาสนา

 1. พุทธ
  2. คริสต์
 3. อิสลาม
  4. อื่นๆ (โปรดระบุ)

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

 1. ไม่ได้ศึกษา
  2. ประถมศึกษา (ป.1-ป.6 / ป.1-ป.7)

 3. มัธยมศึกษา (ม.1-ม.6 / ม.ศ.1-ม.ศ.5 / ปวช.)

 4. อนุปริญญา / ปวส.
  5. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
  6. สูงกว่าปริญญาตรี

 7. อื่นๆ (โปรดระบุ)

5. สถานภาพการสมรส

 1. โสด
  2. สมรส
  3. หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. สถานภาพในครอบครัว

- ( ) 1. หัวหน้าครัวเรือน ( ) 2. คู่สมรสหัวหน้าครัวเรือน ( ) 3. เครือญาติ
( ) 4. ผู้อยู่อาศัย ( ) 5. อื่นๆ (โปรดระบุ)

7. อาชีพหลัก

- ( ) 1. ทำนา ( ) 2. ทำประมง ( ) 3. เลี้ยงสัตว์
( ) 4. ทำสวน/ไร่ ( ) 5. รับจ้างทั่วไป ( ) 6. ค้าขาย
( ) 7. ธุรกิจส่วนตัว ( ) 8. พนักงานบริษัท ( ) 9. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
( ) 10. พ่อบ้าน/แม่บ้าน ( ) 11. นักเรียน/นักศึกษา ( ) 12. ว่างาน
( ) 13. อื่นๆ (โปรดระบุ)

8. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของท่าน .....คน

9. รายได้รวมไม่หักค่าใช้จ่ายของครอบครัวท่านเดือนละ .....บาท

10. ระยะเวลาที่ท่านอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนนี้ .....ปี

11. การถือครองในที่อยู่อาศัย

- ( ) 1. เป็นของตนเอง ( ) 2. เช่า
( ) 3. ผู้อยู่อาศัย ( ) 4. อื่นๆ (โปรดระบุ)

12. การถือครองในที่ทำกิน

- ( ) 1. ของตนเอง จำนวน ..... ไร่ ( ) 2. เช่าผู้อื่น จำนวน ..... ไร่
( ) 3. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

13. สถานภาพของท่านในชุมชน

- ( ) 1. กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน ( ) 2. สมาชิก อบต.
- ( ) 3. คณะกรรมการชุมชน ( ) 4. ไม่มีตำแหน่งใดในชุมชน
- ( ) 5. อื่นๆ (โปรดระบุ)

ส่วนที่ 2 ความอยู่ดีมีสุข

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หรือกรอกข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ด้านสุขภาพอนามัย

14. สมาชิกในครอบครัวท่านมีเครื่องนุ่งห่มเพียงพอต่อความจำเป็นหรือไม่

- ( ) 1. เพียงพอ ( ) 2. ไม่เพียงพอ

15. สมาชิกในครอบครัวท่านบริโภคอาหารเพียงพอกับความต้องการต่อวันหรือไม่

- ( ) 1. เพียงพอ ( ) 2. ไม่เพียงพอ

16. สมาชิกในครอบครัวท่านมีน้ำใช้ในการอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอหรือไม่

- ( ) 1. เพียงพอ ( ) 2. ไม่เพียงพอ

17. น้ำที่ใช้ในการประกอบอาชีพเพียงพอหรือไม่

- ( ) 1. เพียงพอ ( ) 2. ไม่เพียงพอ

18. แหล่งน้ำที่ใช้บริโภคมาจากแหล่งใด

- ( ) 1. น้ำบาดาล ( ) 2. น้ำประปา
- ( ) 3. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

19. สมาชิกในครอบครัวท่านส่วนใหญ่มีการตรวจสุขภาพปีละหนึ่งครั้ง

( ) 1. มี

( ) 2. ไม่มี

20. สมาชิกในครอบครัวท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่

( ) 1 มี (โปรดระบุ).....

( ) 2. ไม่มี

21. สถิติการเจ็บป่วยของสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างไร

( ) 1. เจ็บป่วยบ่อย ๆ

( ) 2. เจ็บป่วยปีละ 1-2 ครั้ง

( ) 3. เจ็บป่วยปีละ 3-6 ครั้ง

( ) 4. ไม่เจ็บป่วยเลย

22. เมื่อเจ็บป่วยแล้วมีการรักษาพยาบาลอย่างไร

( ) 1. รักษาด้วยตัวเอง

( ) 2. รักษาโดยแพทย์แผนปัจจุบัน

( ) 3. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

23. สมาชิกส่วนใหญ่มีประกันสุขภาพหรือไม่

( ) 1. ไม่มี

( ) 2. มี ได้แก่

( ) ประกันสังคม

( ) บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาทรักษาทุกโรค)

( ) ประกันชีวิต

( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ด้านความรู้

24. สมาชิกในครอบครัวท่านส่วนใหญ่อ่านออก/เขียนได้หรือไม่

( ) 1. เขียน/อ่านไม่ได้ ( ) 2. เขียน/อ่านได้

( ) 3. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

25. สมาชิกในครอบครัวได้รับการศึกษาภาคบังคับทุกคนหรือไม่

( ) 1. ได้รับ

( ) 2. ไม่ได้รับ

26. สมาชิกในครอบครัวท่านมีการติดตามข่าวสาร ความรู้มากน้อยแค่ไหน

( ) 1. สัปดาห์ละครั้ง

( ) 2. วันเว้นวัน

( ) 3. ทุกวัน

( ) 4. ไม่ติดตามเลย

27. ครอบครัวท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและความรู้จากแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. เพื่อนบ้าน

( ) 2. สมาชิกในครอบครัว

( ) 3. เสียงตามสายประจำหมู่บ้าน

( ) 4. หนังสือพิมพ์

( ) 5. นิตยสาร/วารสาร

( ) 6. วิทยุ/โทรทัศน์

( ) 6. เจ้าหน้าที่รัฐ

( ) 7. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

28. ข่าวสารหรือความรู้ที่ท่านและสมาชิกในครอบครัวสนใจเกี่ยวข้องกับ

( ) 1. การเกษตร

( ) 2. การเมือง

( ) 3. สังคม

( ) 4. เศรษฐกิจ

( ) 5. การประกอบอาชีพต่างๆ

( ) 6. ศิลปวัฒนธรรม

( ) 7. บันเทิง

( ) 8. กีฬา

( ) 9. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ด้านชีวิตการทำงาน

29. ความมั่นคงในการทำงาน	ใช่	ไม่ใช่
1. ท่านมีงานทำอย่างต่อเนื่อง		
2. อาชีพที่ท่านทำมีรายได้สม่ำเสมอ		
3. อาชีพที่ท่านทำมีภาวะความเสี่ยงจากสภาวะธรรมชาติ		
4. อาชีพหลักที่ท่านทำมีความเสี่ยงจากราคาผลผลิตในตลาด		
5. อาชีพที่ท่านทำในปัจจุบันมีความมั่นคงดี		
30. ความพึงพอใจในการทำงาน	พอใจ	ไม่พอใจ
1. อาชีพของท่านมีความเป็นอิสระ		
2. ท่านรู้สึกพอใจกับผลตอบแทนที่ได้รับจากการทำงาน		
3. ท่านพอใจกับลักษณะงานที่ท่านทำอยู่		
4. ท่านจะประกอบอาชีพนี้ไปเรื่อยๆ		
5. ท่านรู้สึกภูมิใจในงานของท่าน		

ตอนที่ 4 ด้านรายได้และการกระจายรายได้

31. สมาชิกในครอบครัวมีหนี้สินหรือไม่

( ) 1. มี

( ) 2. ไม่มี (ถ้าไม่มีกรุณาข้ามไปตอบ ข้อ 36)

32. หนี้สินครัวเรือนมีหนี้สินรวมทั้งสิ้นประมาณ .....บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

33. อัตราการผ่อนชำระโดยเฉลี่ย จำนวน.....บาท / เดือน

34. หนี้สินที่กู้ยืมมา กู้ยืมมาจากแหล่งใด (ระบุได้มากกว่า 1 คำตอบ)

( ) 1. สมาชิกภายในครอบครัว ( ) 2. เพื่อนบ้าน

( ) 3. สถาบันการเงินภาคเอกชน เช่น ธนาคารเป็นต้น

โปรดระบุชื่อ.....

( ) 4. สถาบันการเงินภาครัฐบาล (สหกรณ์, กองทุนหมู่บ้าน, ธกส. ฯลฯ)

โปรดระบุชื่อ.....

( ) 5. กู้นอกระบบ

( ) 6. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

35. หนี้สินที่กู้ยืมมาได้นำไปใช้จ่ายเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง (ระบุได้มากกว่า 1 คำตอบ)

( ) 1. ลงทุนประกอบอาชีพในภาคการเกษตร

( ) 2. ลงทุนประกอบอาชีพนอกภาคเกษตร

( ) 3. ลงทุนค้าขาย

( ) 4. ก่อสร้างและซ่อมแซมที่อยู่อาศัย

( ) 5. เพื่อการศึกษาของบุตรหลาน

( ) 6. เพื่อรักษาพยาบาลสมาชิกในครัวเรือน

( ) 7. เพื่อซื้อสิ่งของและทรัพย์สินต่างๆที่จำเป็น

( ) 8. เพื่อให้จ่ายในชีวิตประจำวัน

( ) 9. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับบริการงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

36. สมาชิกในครอบครัวมีการเก็บออมหรือไม่

( ) 1. มี

( ) 2. ไม่มี (ถ้าไม่มีกรุณาข้ามไปตอบ ข้อ 39)

37. การเก็บออมครัวเรือนมีการเก็บออมประมาณ.....บาท / เดือน

38. การเก็บออมส่วนใหญ่มีการออมโดยวิธีการใด (ระบุได้มากกว่า 1 คำตอบ)

( ) 1. เก็บออมเอง

( ) 2. เก็บออมโดยบุคคลอื่นเก็บให้

( ) 3. เก็บออมโดยนำฝากธนาคาร

( ) 4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

39. ครอบครัวของท่านมีการทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย ประจำเดือน

( ) 1. มี

( ) 2. ไม่มี

ตอนที่ 5 ด้านสภาพแวดล้อม

40. ประเภทของที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน

( ) 1. เรือนแถว

( ) 2. ตึกแถว ห้องแถว หรือ เทวอนเฮาส์

( ) 3. เทวอนเฮาส์ที่มีบริเวณ

( ) 4. บ้านเดี่ยว

( ) 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

41. วัสดุที่ใช้ปลูกสร้างที่พักอาศัยในปัจจุบัน

( ) 1. วัสดุใช้แล้วหรือวัสดุไม่ถาวร (เช่น ผ้าใบ แผ่น)

( ) 2. วัสดุถาวรเป็นส่วนใหญ่ (เช่น ไม้อัด คอนกรีต)

( ) 3. ครึ่งไม้ครึ่งตึก

( ) 4. ไม้

( ) 5. ตึก

( ) 6. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

42. บ้านที่ท่านอยู่อาศัยในปัจจุบันเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการแข่งขันเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ( ) 1. บ้านเช่า ( ) 2. บ้านพักข้าราชการ / พนักงาน
- ( ) 3. บ้านบิดา มารดา ญาติ ( ) 4. บ้านของตนเอง
- ( ) 5. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

43. บริเวณที่อยู่อาศัยของท่านมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมดังต่อไปนี้หรือไม่	มี	ไม่มี
1. น้ำเสียจากแหล่งชุมชน ชยะมูลฝอย กลิ่นเหม็น		
2. ฝุ่นละออง คิว้น		
3. เสียงดัง		
44. สมาชิกในครอบครัวของท่านมีการเจ็บป่วยด้วยมลพิษ หรือไม่ (สภาพน้ำเสียจากชุมชน ชยะมูลฝอย ฝุ่นละออง เสียงและกลิ่นเหม็น เป็นต้น)		
45. ครอบครัวของท่านได้ร่วมทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ		
46. สภาพดินในที่ทำงานของท่านมีการปรับปรุงโดยกรใส่ปุ๋ย		
47. โถงบ้านของท่านมีต้นไม้ใหญ่อยู่หรือไม่		
48. ปีที่ผ่านมาท่านต้องประสบกับสภาพปัญหาน้ำท่วม		
49. ปีที่ผ่านมาท่านต้องประสบกับสภาพปัญหาน้ำแล้ง		

50. ครอบครัวของท่านมีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้หรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) 1. ไฟฟ้า ( ) 2. น้ำประปา ( ) 3. โทรศัพท์บ้าน/มือถือ
- ( ) 4. ตู้เย็น ( ) 5. วิทยุ/เทป/เครื่องเสียง ( ) 6. เครื่องเล่นวีดีโอ/ซีดี/ดีวีดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ( ) 7. โทรศัพท์   ( ) 8. เครื่องปรับอากาศ   ( ) 9. เครื่องซักผ้า
 ( ) 10. รถจักรยานยนต์   ( ) 11. รถยนต์   ( ) 12. เต้าแก๊ส
 ( ) 13. ไมโครเวฟ   ( ) 14. เตาไรต์   ( ) 15. เครื่องทำน้ำอุ่น
 ( ) 16. เครื่องกรองน้ำดื่ม   ( ) 17. เครื่องดูดฝุ่น   ( ) 18. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

51. ในรอบปีที่ผ่านมาชุมชนท่านประสบกับปัญหาต่อไปนี้หรือไม่	มี	ไม่มี
1. การทะเลาะวิวาท		
2. การลักขโมย		
3. บ่อนการพนัน / เล่นการพนัน		
4. ยาเสพติด		
5. คนในชุมชนเป็นโรคจิต / โรคประสาท		
6. การข่มขืน		
7. เมาสุรา อาละวาด		
8. วิวุ่นยกพวกตีกัน		
9. คนในชุมชนถูกทำร้ายร่างกาย		

ตอนที่ 6 ด้านชีวิตครอบครัว

52. สัมพันธภาพในครอบครัว	ใช่	ไม่ใช่
1. สมาชิกในครอบครัวมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพ		
2. สมาชิกในครอบครัวเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. สมาชิกในครอบครัวมีความรักใคร่ปรองดองกัน		
4. สมาชิกในครอบครัวมักสร้างปัญหาให้เดือนร้อนใจเสมอ		
5. สมาชิกในครอบครัวมักทะเลาะตบตีกันอยู่เนืองๆ		
6. สมาชิกในครอบครัวท่านมีการหย่าร้าง หรือแยกทาง		
7. เมื่อมีปัญหาสมาชิกในครอบครัวจะปรึกษาหารือกัน		
8. ท่านไปพบปะกับญาติพี่น้องเป็นครั้งคราว		
9. สมาชิกในครอบครัวของท่านมีกิจกรรมร่วมกันในวันหยุดสุดสัปดาห์		
10. สมาชิกในครอบครัวของท่านมีการประกอบกิจกรรมทางศาสนา ร่วมกันในวันสำคัญต่างๆ		

ตอนที่ 7 ด้านการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ

53. ท่านมีส่วนร่วมในการทำงานและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ

( ) 1. ไม่มี

( ) 2. มี โดยทำหน้าที่ เช่น สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

(โปรดระบุ) .....

54. ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาท่านออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่

( ) 1. ไม่ไป

( ) 2. ไปแต่ไม่ใช้สิทธิ

( ) 3. ไปและใช้สิทธิ

55. ท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนเคยเข้าไปติดต่อหรือใช้บริการในองค์การบริหารส่วนตำบล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ราชาเทวะ หรือไม่

( ) 1. เคย จำนวน.....ครั้ง/ปี

เข้าไปทำอะไรบ้าง

1.....

2.....

( ) 2. ไม่เคย สาเหตุที่ไม่เคยเข้าไปในพื้นที่โครงการพัฒนาฯ (ระบุเหตุผล)

1.....

2.....

56. ท่านทราบถึงหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะหรือไม่

( ) 1. ทราบ ( ) 2. ไม่ทราบ

57. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะหรือไม่

( ) 1. เคย ( ) 2. ไม่เคย เพราะ.....

58. กิจกรรมใดขององค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ ที่ท่านเข้าร่วม

( ) 1. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ( ) 2. การส่งเสริมพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์

( ) 3. การส่งเสริมสุขภาพชุมชน ( ) 4. การฝึกอาชีพต่างๆ

( ) 5. การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรกรรม

( ) 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

59. ท่านเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะบ้างหรือไม่

( ) 1. เคย (โปรดระบุเรื่อง) .....

จากแหล่งใด/ ผู้ใด (ระบุ).....

( ) 2. ไม่เคย

60. เมื่อท่านไปติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ ท่านได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาค

เท่าเทียมกับบุคคลอื่นๆ

( ) 1. ใช่

( ) 2. ไม่ใช่

ส่วนที่ 3 การสร้างเสริมภาวะความอยู่ดีมีสุข

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นต่อบัณฑิตที่จะทำให้ท่านมีความสุข โดยทำเครื่องหมาย √ ( )
หรือกรอกข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อความ	ความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
61. การที่สมาชิกในครอบครัวไม่ติดสิ่งเสพติด เช่น สุรา บุหรี่ ยาบ้า ฯลฯ					
62. สมาชิกในครอบครัว มีสุขภาพแข็งแรง ทุกคน (ไม่เจ็บกระเสาะ กระแสะ)					
63. สมาชิกในครอบครัว มีการเลือกซื้ออาหาร					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ปลอดภัยได้มาตรฐานถูกสุขลักษณะ					
64. สมาชิกในครอบครัวไม่รับประทานอาหาร ประเภทสุก ๆ ดิบ ๆ					
65. ในรอบปีที่ผ่านมาสมาชิกในครอบครัวไม่เคย เจ็บป่วยต้องนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล					
66. สมาชิกในครอบครัวมีความรู้ในเรื่องการ ป้องกันตนเองให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ					
	ความคิดเห็น				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
67. เมื่อมีปัญหาครอบครัวสมาชิกได้ใช้วิธีการ แก้ไขอย่างมีเหตุผล					
68. สมาชิกในครอบครัวได้รับการศึกษาอย่าง เท่าเทียม					
69. สมาชิกในครอบครัวมีงานทำอย่างมั่นคงพึ่งพา ตนเองได้					
70. สมาชิกในครอบครัวมีรายได้เพียงพอและ ไม่มีหนี้สิน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

71. สมาชิกในครอบครัวมีเวลาให้กันและมีการ ปรึกษาหารือปัญหาด้วยกันเสมอ					
72. สมาชิกในครอบครัวมีการปรึกษาหารือกัน กับเพื่อนบ้านอยู่เสมอ					
73. สมาชิกในครอบครัวมีการประกอบพิธีกรรม ทางศาสนาอย่างต่อเนื่อง					
74. สมาชิกไม่มีปัญหาในการอยู่ร่วมกันกับ เพื่อนบ้านและชุมชนที่อยู่อาศัย					
76. สภาพแวดล้อมในชุมชนน่าอยู่ ไม่มีมลพิษ ใจ ระบาดและปัญหาสังคม					
76. ชุมชน/หมู่บ้านมีความสามัคคีเข้มแข็ง					
77. ชุมชน/หมู่บ้านมีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้อย่างทั่วถึง					

78. โปรดแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะที่ท่านเห็นว่าเป็นการเสริมสร้างภาวะความอยู่ดีมีสุข

.....

.....

ประภัสสร ชอนกลิ่น

ขอขอบคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้